

magazine

van Formaat

**VERKIEZINGEN:
RUIJITE VOOR OPEN JEUGDWERK**

Colofon

Met medewerking van

Gudrun Caelen, Indra De Knijf, Jonas Deilgat, Maaïke Gerlo, Nick Beerens, Noura Benchicar, Sean Hendrickx, Toon Vanotterdijk, Valerie Vonck

Coördinatie

Inge de Wolf

Vormgeving

Pepijn Haghebaert

Beeld / foto's

Valerie Vonck, Stef Moens, Inge de Wolf, jeugdhuisen

Druk

Graphius, Gent

Verantwoordelijke uitgever

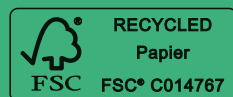
Formaat vzw
t.a.v. Stijn Belmans
De Wittestraat 2
2600 Berchem

Vlaams Gewest
Ondernemingsnummer: 0410 935 352
RPR afdeling Antwerpen
www.formaat.be – info@formaat.be

Formaat creëert ruimte voor jongeren en hun initiatieven door open jeugdwerk te stimuleren, te ontwikkelen en te verbinden. Met meer en sterker open jeugdwerk dragen we bij aan een meer duurzame samenleving die haar diversiteit inzet als een sterkte.

F | for
maat

Dit magazine is gedrukt op 100% gerecycleerd, FSC®-gecertificeerd en chloorvrij papier.

Voorwoord

In je handen heb je ons jaarlijkse geprinte magazine. Dit keer in het teken van de lokale verkiezingen.

Zondag 13 oktober wordt de gemeenteraad verkozen in de 319 gemeenten van Vlaanderen en Brussel. Voor de meer dan 400 Formaat-leden is dat een belangrijke dag.

De dag daarna gaat de nieuwe beleidsploeg aan de slag om te bepalen waar het gemeentebestuur in 2026-2030 tijd en geld in zal investeren. In 2025 krijgt het ambtenarenkorps de opdracht om al die beleidslijnen in een beheersbaar meerjarenplan te gieten.

In het kort: er breekt een belangrijke periode aan.

Aan jullie als jeugdhuisbestuurders, jonge geëngageerden, vrijwilligers en beroepskrachten om nu aan de mouw van je toekomstige gemeenteraadslid, schepen, burgemeester ... te trekken en te laten weten wat jouw initiatief nodig heeft.

Formaat pleit resoluut voor 'ruimte voor open jeugdwerk'. Wat dat concreet betekent, lees je in de vier hoofdstukken van dit magazine. Hoe je dat onder andere kan doen, ontdek je in de vele artikels die erop volgen.

Laat je inspireren.

En vertel het vooral verder!

Noura Benchicar
Directeur Formaat

Inhoud

- 4 “Jongeren willen gehoord worden”
- 5 **Meer ruimte voor initiatief**
- 6 Initiatieven ondersteunen: zo kan het ook!
- 8 Hoe jeugdhuis Onder De Toren Londerzeel verbindt
- 14 Vraag het aan Formaat
- 16 Gents open jeugdwerk: spiegel van de samenleving
- 19 **Meer en betere fysieke ruimte**
- 20 Samen op 't Groot Plein
- 24 Interessant interieur en bijzondere buitenruimte
- 29 Knallers van Formaat
- 30 Van plan tot pand
- 35 **Financiële ruimte voor meer jongereninitiatief**
- 36 1001 Schakels
- 40 Focus op jongeren, niet op winst
- 43 **Meer mentale ruimte door open jeugdwerk**
- 44 “Echt aanwezig zijn kan al veel voor een jongere betekenen”
- 46 OverKop en open jeugdwerk
- 48 De Ressort als tweede thuis
- 50 Claim je ruimte

“Jongeren willen gehoord worden”

In 2024 stemmen een half miljoen jongeren voor het eerst. De verkiezingen zijn een uitgelezen kans om te tonen wat je belangrijk vindt. Formaat sprak met Samuel, medewerker van jongerencentrum Kavka, over politiek engagement, impact maken en tips voor politici.

“Stemmen heeft echt impact. Alles is uiteindelijk een politieke keuze. Als je een mening hebt over wat er goed of niet goed gaat, kan je dat via je stem laten weten. Politiek engagement klinkt hoogdrempelig, maar je kan je op verschillende niveaus engageren. Ik vind maatschappelijk engagement eigenlijk ook politiek engagement. Als je je als jongere wil inzetten om de wereld te veranderen, hoeft dat geen grote berg te zijn. **Je kan op lokaal niveau impact maken door initiatief te nemen en mensen samen te brengen.** Dat vinden wij bij Kavka ook belangrijk. Als we merken dat er bij veel mensen gelijkaardige vragen zijn, proberen we die te bundelen en zo naar hogere organen te communiceren. Maar het is natuurlijk ook belangrijk om door te gaan stemmen te tonen wat jij belangrijk vindt. Het is niet zo dat we daar een specifieke focus of trajecten voor hebben, maar we luisteren wel naar de stem van de jongeren. En we bekijken hoe we dat kunnen faciliteren op onze manier.”

Maatschappelijk engagement is ook politiek engagement

Samuel, medewerker jongerencentrum Kavka (Antwerpen)

“We hebben ook een interne adviesraad van jongeren binnen Kavka, Youngboards. Daarmee willen we **de stem van de jongeren in de organisatie doortrekken.** De raad bestaat uit een aantal jongeren die heel actief zijn bij Kavka. Zij denken mee na over onze missie en visie, en op deze manier bepalen ze het beleid van Kavka. Dat is eigenlijk ook politiek op heel lokaal vlak. Jongeren willen gehoord worden en beschouwd worden als burgers met zeggenschap. Ik denk dat jongeren zich vaak niet gerespecteerd voelen door politici. Mijn tip voor politici: geef jongeren het gevoel dat hun stem evenveel waard is. En vooral, luister naar hen. Weerleg de dingen die zij zeggen niet, maar stel vragen en verdiep je in hun leefwereld.”

Meer ruimte voor initiatief

Te veel regels en verplichtingen remmen engagement af

Over één ding zijn de vele diverse initiatieven onder onze 400 leden het eens: **het is enorm veel werk om een open jeugdwerkinitiatief te besturen.** De vele wetten, regels, verplichtingen en procedures zorgen voor te veel administratie. Dat neemt veel van het plezier weg om als vrijwilliger en professional aan jeugdwerk te doen.

Formaat dringt erop aan om de wildgroei aan regels te verminderen en onnodige administratie af te schaffen. Zo krijgen jongeren én jeugdwerkers meer ruimte om te doen wat er echt toe doet: de inhoud van hun open jeugdwerking.

Wat we vragen van lokale besturen:

- Verplicht initiatieven niet zomaar om een vzw te worden (en al dat bijkomend werk erbij te nemen). Erken ook feitelijke verenigingen als een organisatievorm voor jongeren.
- Ga voor een subsidiereglement zonder te strenge verantwoording en cijfers: kwaliteit boven kwantiteit.
- Zorg dat je regels in verhouding zijn met de evenementen en initiatieven die worden georganiseerd.
- Maak je regels en reglementen zo eenvoudig mogelijk. Niemand wint bij nog meer administratie als dat niets oplevert. Wees vooral duidelijk over wat je verwacht van jongeren.
- Ga voor een geïntegreerd evenementenbeleid met een goed evenementenloket waar vergunningen en toelatingen samenkomen: één plek om alles ineens te regelen.
- Ondersteun jongeren in hun administratie en financiële verplichtingen.

Als vrijwilliger wil je vooral bezig zijn met de essentie: leuke momenten organiseren, nieuwe mensen leren kennen, evenementen organiseren, samenwerken als team ... En ja, administratie en regelgeving zijn ook onderdeel van open jeugdwerk. Maar ze mogen nooit in de weg staan van de hoofdzaak: open ontmoeting voor jongeren in en rond Denderleeuw!

Atie, voorzitter jeugdhuis Stam X

Initiatieven ondersteunen: zo kan het ook!

Je kent het misschien wel, je hebt een geweldig idee, maar om daar (financiële) ondersteuning voor te krijgen moet je allemaal ingewikkelde procedures en regels volgen. Overheden stellen vaak extra procedures en voorwaarden in om veiligheid te garanderen. En dat werkt ontmoedigend voor jongeren. Om jonge initiatieven makkelijker te kunnen ondersteunen, zou het goed zijn om reglementen en beleidsinstrumenten te herzien. Dat kan én gebeurt al. We lichten graag een paar goede voorbeelden uit. Vertel het voort aan je jeugddienst en nieuwe schepen van jeugd!

Tekst: Toon Vanotterdijk
Vollenbak Mechelen

We spreken jongeren actief aan en coachen hen om een aanvraag in te dienen

Margot,
jeugddienst Mechelen

Vollenbak Mechelen

In onze zoektocht naar goede subsidievormen is Vollenbak Mechelen opgevallen. Deze subsidie richt zich volledig op jongeren met creatieve ideeën. We vroegen Margot Vervloessem van de jeugddienst om ons meer te vertellen.

Aanpak centraliseren

Het idee voor Vollenbak ontstond uit de **frustratie dat jongeren vaak vastliepen bij hun initiatieven door complexe regels en bureaucratie**. Margot vertelt: “We moesten jongeren vaak teleurstellen omdat hun projecten niet pasten binnen de bestaande regels. Ze liepen tegen allerlei obstakels aan en werden van sport naar jeugd, cultuur en weer teruggestuurd.” Het was duidelijk dat er behoefte was aan een eenvoudigere en meer toegankelijke manier om jongeren te ondersteunen bij hun projecten. Geïnspireerd door Alles Kan in Gent, besloot de jeugddienst om de aanpak te centraliseren en jongeren te helpen hun ideeën te realiseren.

Om dit mogelijk te maken, werd een eenvoudig aanvraagformulier ontwikkeld, met hulp van jongeren. “We hebben iemand halftijds in dienst bij de jeugddienst en werken samen met jeugdwerkers van Tumult en ROJM. **We zoeken actief naar jongeren met ideeën en begeleiden hen van het projectvoorstel tot de uitvoering**”, legt Margot uit.

Samen met jongeren

De aanvragers worden op verschillende manieren gevonden. Samen met jongeren werd een grote campagne opgezet, waarbij posters door de hele stad werden verspreid en social media werden ingezet. Margot benadrukt het belang van actieve betrokkenheid: “We spreken jongeren actief aan en coachen hen om een aanvraag in te dienen. **Dankzij de samenwerking met Tumult en ROJM krijgen we veel ideeën binnen van jongeren die we anders niet zouden bereiken.**”

Het enthousiasme voor Vollenbak is groot, en dat blijkt uit het aantal ontvangen aanvragen. Dit jaar alleen al worden acht projecten ondersteund, waaronder een podcast over mentaal welzijn, diverse workshops voor jongeren en een moestuinproject. Daarnaast zijn vier aanvragen doorverwezen naar andere subsidies voor buurtfeesten en starten twee aanvragers hun eigen onderneming. “Een goede start dus,” zegt Margot tevreden.

Vollenbak biedt meer dan alleen financiële steun; het fungeert als een centraal aanspreekpunt dat volledige begeleiding biedt en daarmee vertrouwen scheidt bij de jongeren. Margot merkt op: “We blijven ook na afloop beschikbaar voor ondersteuning en zijn er ook wanneer projecten in de ogen van jongeren niet slagen in hun opzet.” Vollenbak maakt hiermee een verschil door jongeren de ruimte en ondersteuning te geven die ze nodig hebben om hun ideeën tot leven te brengen.

Jeugdprojectcheque Hechtel-Eksel

Dat grootschalige projecten niet altijd nodig zijn, blijkt uit het voorbeeld van Hechtel-Eksel, een Limburgse gemeente met ongeveer 12.000 inwoners. We spraken met schepen van jeugd Kelly Leenaerts.

Subsidies opzetten als lokaal bestuur?

Tips van Vollenbak:

- 1 Zorg dat je politieke steun hebt.
- 2 Laat de nood zien met concrete vragen van jongeren.
- 3 Werk samen met partners.
- 4 Betrek jongeren vanaf het begin.
- 5 Gebruik een breed netwerk.
- 6 Begin klein: één indiener is beter dan geen.
- 7 Geef jongeren vertrouwen en ruimte om zich te engageren!

“Onze jeugdprojectcheque is bewust simpel opgezet. Als je als jongere een project wil organiseren met en voor jongeren uit Hechtel-Eksel, kan je hiervoor een aanvraag indienen”, legt Kelly uit. Het enige wat gevraagd wordt, is een beschrijving van het project en een voorlopige begroting. Op basis hiervan kunnen jongeren **maximaal 1000 euro krijgen om hun project te realiseren.**

Na afloop moeten ze enkel een afrekening indienen om te laten zien hoeveel geld er daadwerkelijk nodig was.

De subsidie wordt goed gebruikt, vertelt Kelly: “Ja, zeker! Het budget is elk jaar op.” Zo zijn er samenwerkingen tussen jeugdverenigingen, zoals de KAJ en KSA die samen een dagdisco organiseren, en maakt ook het jeugdhuis gebruik van de subsidie voor kleine experimenten.

Het budget wordt dus altijd volledig benut. Kelly legt uit dat als er geld overblijft, **de jeugdraad adviseert over aankopen voor de jeugduitleendienst.** “Zo hebben we al een nieuw mengpaneel, walkie-talkies en een fuifbox gekocht,” vertelt ze. De fuifbox is goed gevuld met onder andere polsbandjes voor 16+, oordoppen, een EHBO-kit en fluohesjes voor stewards. Na gebruik wordt de box steeds weer aangevuld, zodat hij klaar is voor het volgende evenement.

De jeugdprojectcheque is een groot succes en dat is ook te merken aan de lange bestaansduur. “We zijn erg blij met de jeugdprojectcheque. Het komt de jongeren in onze gemeente alleen maar ten goede. Niet voor niets bestaat deze subsidie al bijna 20 jaar,” zegt Kelly trots.

3

1.4
0.2
1.4

© Kaat Seghers

Hoe jeugdhuis Onder De Toren Londerzeel verbindt

In Londerzeel gebeurt er elk jaar iets bijzonders: De Torenfeesten. Dit tweedaagse festival, volledig georganiseerd door vrijwilligers, toont hoe een jeugdhuis niet alleen een plek is voor jongeren, maar een hele gemeenschap kan samenbrengen. Wat maakt deze feesten zo bijzonder? En hoe krijgt een lokaal jeugdhuis het voor elkaar om zo'n evenement succesvol te organiseren? Pauline (voorzitter) en Jonas (oud-voorzitter/medeorganisator) geven je een kijkje achter de schermen.

Tekst: Gudrun Caelen
Foto's: Kaat Seghers, Jeugdhuis Onder De Toren

49 jaar impact

Jeugdhuis Onder De Toren (ODT) is al 49 jaar een vaste waarde in Londerzeel. Het jeugdhuis is een open plek voor jongeren en jeugdverenigingen, waar ze hun eigen ding kunnen doen. "Ons grootste evenement is De Torenfeesten", zegt Pauline, "en sinds twee jaar is het een tweedaags evenement."

In het jeugdhuis vinden niet enkel jongeren hun plek terug. Oudbestuursleden blijven actief meehelpen tijdens De Torenfeesten. "Het leuke is dat je hen zelfs niet moet sturen. Ze komen gewoon eens kijken, pakken een Heras-hek vast en helpen mee." Zo slaan ze een brug tussen nieuwe en oude generaties.

Samen sterk!

De Torenfeesten worden georganiseerd door **een werkgroep die bestaat uit zowel mensen binnen als buiten het jeugdhuis**. Jeugdhuis ODT blijft de belangrijkste schakel: het is verantwoordelijk voor sponsoring, promotie en het werk tijdens het evenement. Deze samenwerking zorgt ervoor dat de zware organisatie van de twee dagen gedeeld wordt, en de winst vloeit steeds terug naar het jeugdhuis.

Pauline benadrukt dat door de grootte van het evenement er meer nodig is dan bij een gewone jeugdhuisfeest. Er is expertise nodig in wetgeving en eventmanagement. Dat een oud-voorzitter mee het evenement trekt, is zeer waardevol en iets waar het bestuur veel van leert.

Voor het rockconкурс selecteerden we 5 van de 25 deelnemers. Alleen was het ‘probleem’ dat ze allemaal zo goed waren! Daarom hebben we besloten dat er nog een tweede act mocht optreden tijdens de afterwork op vrijdag

Jonas, organisator
De Torenfeesten

Mix van lokaal talent en democratische Prijzen

Wat de Torenfeesten echt onderscheidt van andere evenementen in de regio, is de focus op **lokaal talent**. Jongeren uit de buurt krijgen de kans om op te treden. “We organiseren een dj-contest waarvan de winnaars vrijdagavond mogen openen”, legt Jonas uit. Jongeren met interesse in muziek krijgen zo een platform om hun eerste stappen in livemuziek te zetten.

Op zaterdag is er een bredere programmatie, waarbij lokaal talent wordt gekoppeld aan een bekende artiest, zoals vorig jaar Raymond van het Groenewoud en dit jaar De Mens. Het lokale talent wordt geselecteerd via een Rockconкурс dat ze opzetten op het platform van VI.BE. “Het is een mooie kans voor jonge artiesten om samen te werken met een professionele licht- en geluidsfirma en ervaring op te doen.”

“Voor het rockconкурс selecteerden we 5 van de 25 deelnemers. Alleen was het ‘probleem’ dat ze allemaal zo goed waren! Daarom hebben we besloten dat er nog een tweede act mocht optreden tijdens de afterwork op vrijdag.”

De focus op lokaal talent is niet alleen fijn voor de artiest, het zorgt ook voor democratische prijzen. De ticket- en drankprijzen bewust betaalbaar maken is volgens Pauline dan weer de kracht van het festival. Dit zorgt ervoor dat iedereen in Londerzeel kan meegenieten.

De Torenfeesten in het kort

‘De Torenfeesten’ is een tweedaags evenement georganiseerd door Jeugdhuis Onder De Toren. Het is dé kans voor jongeren om hun eerste echte festivalervaring op te doen, gewoon in hun eigen buurt. Op de fiets naar een openluchtfestival met een groot podium en knallende feestverlichting – dat is iets unieks, gewoon om de hoek.

Maar het festival draait niet alleen om jongeren. Op zaterdag komen gezinnen samen voor een dag vol plezier: van kleuters in het springkasteel tot tieners die losgaan op de muziek. Het is een event waar jong en oud samenkomen, en dat in een Londerzeelse setting met bomen, gras, en de kerk als achtergrond.

De evenementlocatie is buiten en daar zijn geen faciliteiten. Het is dus heel handig dat we van de Chirogroep op het terrein water mogen gebruiken en van de scoutsgroep de lokalen. Dan hebben we onmiddellijk een backstage en EHBO

Jonas, organisator
De Torenfeesten

Samenwerking en steun: de sleutels tot succes

“We zijn de lokale ondernemingen en middenstand heel dankbaar want zonder hun steun zoals sponsoring zouden we het financieel niet rond krijgen.”

Een ander belangrijk onderdeel van De Torenfeesten is de **samenwerking met lokale handelaars**. Die betrokkenheid van de lokale gemeenschap gaat verder dan alleen financiële steun. Lokale verenigingen leveren ook praktische hulp. “Er zijn van die misschien onnozele samenwerkingen”, vertelt Jonas, “maar zij geven iets aan ons, wij geven iets aan hen terug.” Het lijkt erop dat de Jongeren Adviesraad Londerzeel, JAL genoemd, daar voor iets tussen zit.

We zijn de lokale ondernemingen en middenstand heel dankbaar want zonder hun steun zoals sponsoring zouden we het financieel niet rond krijgen

Jonas, organisator
De Torenfeesten

F JAL – Dé plek waar hoofdleiding en voorzitters van alle verenigingen uit Londerzeel samenkomen. Daar stemmen ze evenementen op elkaar af en helpen ze elkaar met vragen en noden, wat de samenwerking binnen de gemeente versterkt.

“De evenementlocatie is buiten en daar zijn geen faciliteiten. Het is dus heel handig dat we van de Chirogroep op het terrein water mogen gebruiken en van de scoutsgroep de lokalen. Dan hebben we onmiddellijk een backstage en EHBO.”

Er zijn nog andere lokale samenwerkingen, zoals die met de bakker die alle pistolets voor de hamburgers voorziet en de beenhouwer die korting geeft op het vlees. Deze samenwerkingen, die door de jaren heen zijn gegroeid, zorgen voor een echt samenhorigheidsgedoele in het dorp. “Het brengt echt heel Londerzeel samen.”

Lokale steun maakt mee het verschil

In een tijd waarin de kloof tussen jongeren en politiek soms groot lijkt, is het inspirerend om te zien hoe Jeugdhuis ODT en het lokale bestuur deze kloof dichten. “Onze band met de dienst samenleving en de jeugdambtenaar is zeer goed”, vertelt Pauline, “Ze doen er alles aan om ons te ondersteunen, van het geven van advies tot het vinden van subsidies.” **De jeugdconsulent is erg betrokken. Het jeugdhuis kan er altijd bij terecht met vragen of problemen.**

Dankzij een overeenkomst met de gemeente krijgen ze niet alleen vaste subsidies, maar worden ze aangemoedigd om projectsubsidies aan te vragen. “Het zorgt ervoor dat er meer kansen ontstaan voor verenigingen zoals de onze.” Met de projectsubsidies die Jeugdhuis ODT kreeg, konden ze herbruikbare bekertjes aankopen. “Die bekertjes verhuren we nu aan de buurt en zelfs aan de gemeente.”

F Vroeger kreeg elke vereniging een vast bedrag. Nu is dat opgesplitst: twee derde gaat naar een vaste pot en een derde naar de projectsubsidies. Je kan aanvragen indienen rond drie thema's die de gemeente op voorhand bepaalt.

We kregen een veiligheidsdocument van een evenement dat jaren geleden op hetzelfde terrein plaatsvond. De aanpak van deze organisatoren was een grote inspiratiebron

Pauline, voorzitter jeugdhuis Onder De Toren

Praktische ondersteuning: van materiaal tot veiligheid

Naast financiële steun biedt de gemeente materiële hulp. Van tenten tot nadarhekken en stroomgroepen, dat drukt voor een klein deel de kosten. “De provincie Vlaams-Brabant is ook een grote hulp”, voegt Jonas toe. “Je kan daar voor heel veel zaken terecht. We krijgen bijna al onze verlichting van hen, behalve die van het podium, daarvoor werken we samen met een lokale firma.”

Daarnaast is veiligheid een belangrijk punt in de samenwerking met het lokale bestuur. **Jaarlijks vindt er minstens één veiligheidsoverleg plaats** waar de gemeente,

brandweer en politie samenkomen. “Het vertrouwen tussen alle partijen moest eerst opgebouwd worden”, zegt Jonas. “Nu we naar een openluchtevent zijn gegaan, leken ze wat strenger. Er werd veel stilgestaan bij details waardoor je uit het oog verliest dat het grotendeels echt allemaal goed verloopt. Sinds dit jaar loopt het veel vlotter.” De feedback vanuit deze samenwerking helpt Jeugdhuis ODT om het evenement nog beter te organiseren.

“We kregen een veiligheidsdocument van een evenement dat jaren geleden op hetzelfde terrein plaatsvond. De aanpak van deze organisatoren was een grote inspiratiebron.”

El Fotógrafo

De ultieme tips van ODT

Wat kunnen andere jeugdhuisen leren van De Torenfeesten? Hier zijn enkele tips van de organisatoren:

Bereikbaarheid: iedereen gelijk

Wat misschien nog het meest opvalt, is hoe toegankelijk het lokale bestuur is voor Jeugdhuis ODT. Deze **open communicatie zorgt ervoor dat er wederzijds vertrouwen is en dat problemen snel worden opgelost**. “Als er iets last-minute gebeurt, weten we meteen waar we aan toe zijn. Dat is iets dat je misschien niet overal kan of denkt te kunnen doen. Voor ons werkt dat zeker wel!”

“Een pluim voor het bestuur hier, we kunnen de burgemeester of schepen bellen als dat nodig is. Dat is echt een grote meerwaarde. Er is geen angst om hen te contacteren.”

Jeugdhuis ODT laat zien hoe geweldig het kan zijn als iedereen in de buurt samenwerkt. Door de hulp en inzet van alle vrijwilligers, bedrijven, verenigingen, inwoners en het lokale bestuur krijgt het jeugdhuis de kans om iets bijzonders te organiseren.

Een pluim voor het bestuur hier, we kunnen de burgemeester of schepen bellen als dat nodig is. Dat is echt een grote meerwaarde. Er is geen angst om hen te contacteren

Pauline, voorzitter jeugdhuis Onder De Toren

1 Sponsoring

- Gebruik Google Maps om lokale ondernemingen te vinden en hun contactgegevens te verzamelen. Persoonlijk contact is belangrijk.

“Bel ze op of ga langs. Via mail is het veel minder persoonlijk en krijg je minder snel reactie. Als je een goede indruk nalaat en laat zien dat je ook moeite voor hen wil doen, dan helpt dat enorm met de sponsors.”

2 Buurtbewoners

- Laat elke buurtbewoner in de omgeving de hoe en wat van jullie evenement weten. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een briefje met gratis drankbon als attentie.

“Dit vermindert het gevoel van overlast en zorgt voor meer tolerantie.”

3 DJ-contest

- Blijf in contact met de winnaars. Als je ze in het jeugdhuis blijft programmeren, raken ze vertrouwd met de plek en met jou.

“Het is makkelijk, want je kent elkaar ondertussen. Ze weten dat ze op het jeugdhuis kunnen vertrouwen en dat werkt ook andersom. Bovendien kent het publiek hen, dus ze kunnen erop rekenen dat het een leuke avond wordt.”

4 Lokale bestuur

- Bel in plaats van te mailen om verwarring te voorkomen.
- Wees steeds open en eerlijk. Communiceer tijdig over je evenement om vertrouwen op te bouwen.

“Als er zaken zijn die je anders had verwacht, waarvan je dacht dat ze anders waren afgesproken, neem contact op en blijf er niet mee zitten.”

- Vraag om een evaluatiegesprek met het lokale bestuur na het evenement.

“Dit toont aan hoe serieus je het neemt en dat je samen naar oplossingen wil zoeken.”

5 Provinciale uitleendienst

- Maak naast de lokale uitleendienst ook gebruik van de provinciale uitleendienst zoals verlichting om kosten te besparen.

6 Shiftplanning

- Zorg dat er precies genoeg mensen per shift aan het werk zijn. Te veel handen betekent getreuzel. Als bezoekers zien dat iedereen hard werkt, straalt dat professionaliteit uit en krijgt je event een positieve vibe.

Vraag het aan Formaat

Verzekeringen

“Ik wil ons verzekeringspakket eens doorlichten. Welke verzekeringen zijn echt noodzakelijk en welke zijn handig om te hebben? Waar moeten we op letten?”

Verplichte verzekeringen: de basis

Er zijn enkele verzekeringen die elk jeugdhuis moet hebben. Deze zorgen ervoor dat je veilig en verantwoord kan werken.

Verzekering burgerlijke aansprakelijkheid en lichamelijke ongevallen

Dit is een onmisbare verzekering. Deze dekt schade die jouw jeugdhuis of je activiteiten aan anderen kunnen veroorzaken en beschermt vrijwilligers en deelnemers bij ongelukken. De verzekeringen via Formaat dekken ook sporadische sportactiviteiten.

De dekking voor lichamelijke ongevallen, arbeidsongeschiktheid, blijvende ongeschiktheid en overlijden kan afgestemd worden op de noden van je werking.

Brandverzekering gebouw en/of inboedel

Er zijn verschillende opties, afhankelijk van wat opgenomen is in je gebruiksovereenkomst of huurcontract.

- Huur of gebruik van een gebouw: verzekering voor de inboedel, met optionele diefstaldekking.
- Eigendom of erfpacht: verzekering voor het gebouw zelf.

Objectieve aansprakelijkheidsverzekering brand en ontploffing

Deze verzekering is **wettelijk verplicht voor jeugdhuisen met horeca-activiteiten**. Zonder deze verzekering krijg je geen horecavergunning. Ze legt het vermoeden van aansprakelijkheid automatisch vast, waardoor slachtoffers van brand en ontploffing in jullie gebouw onmiddellijk schadeloos gesteld kunnen worden.

Meer weten? formaat.be/ic-verzekeringen

Aanbevolen verzekeringen: extra bescherming

Naast de verplichte verzekeringen zijn er ook enkele verzekeringen die je extra gemoedsrust kunnen geven.

Diefstalverzekering

Als je waardevolle spullen hebt, is het verstandig om ze tegen diefstal te verzekeren. Let op, een diefstalverzekering verzekert nooit cash geld in het gebouw. Zorg ervoor dat het gebouw slotvast is. Het is niet zo dat je nergens van wakker hoeft te liggen, maar het biedt wel extra zekerheid.

Rechtsbijstandverzekering

Deze verzekering kan handig zijn voor juridische kosten als je in een rechtszaak belandt. Formaat raadt deze verzekering vooral aan voor jeugdhuisen die met grote contracten werken, zoals bij verbouwingen.

Bestuurdersverzekering

Deze verzekering beschermt de bestuursleden van een vzw tegen persoonlijke aansprakelijkheid bij fouten of nalatigheden in hun bestuursfunctie. Dit is vooral belangrijk in situaties waar bestuursleden beslissingen nemen die financiële of juridische gevolgen kunnen hebben. Je bent enkel beschermd als je de vzw op een correcte manier blijft besturen.

Tips voor het verzekeren van je jeugdhuis

- 1 Maak gebruik van IC Verzekeringen**
Via IC Verzekeringen biedt Formaat de meest passende verzekeringen voor het open jeugdwerk aan tegen bijzonder scherpe prijzen, exclusief voor leden.
- 2 Controleer de kleine lettertjes**
Lees altijd de kleine lettertjes van een polis. Zorg ervoor dat je precies weet wat wel en niet gedekt is en welke uitzonderingen er zijn.
- 3 Vraag advies aan Formaat**
Formaat adviseert graag vanuit jouw specifieke context. Soms wil je bijvoorbeeld een feest in een grote tent geven en dan heb je mogelijk een bijkomende tentverzekering nodig. We kijken dan samen met jou en IC Verzekeringen naar een passend aanbod.

Heb je een vraag over het runnen van je open jeugdwerkinitiatief?
Stel ze via vraaghet@formaat.be. We helpen je graag.

Vzw bestuurderswijzigingen

“We zijn nieuwe bestuurders in het jeugdhuis, en dus ook voor de vzw. Hoe brengen we dit officieel in orde?”

Stappenplan

- 1 Verzamelen van Informatie**
Het eerste wat je moet doen, is je goed informeren. Op onze website, formaat.be, vind je alle informatie die je nodig hebt om je rol als bestuurslid goed uit te voeren. Op de informatiepagina's vind je alles over het beheren van een vzw en handige tools om meteen mee aan de slag te gaan. Je kan hier ook terecht voor opleidingen en ondersteuning.
- 2 Gebruik van Assist**
Nu je goed geïnformeerd bent, voer je de bestuurderswijziging officieel door. Dit moet binnen 30 dagen na de algemene vergadering gebeuren. Hiervoor kan je het beste gebruikmaken van [Assist](#). Via deze tool kan je de publicatiedocumenten voor het Belgisch Staatsblad en de KBO heel makkelijk opmaken.
- 3 Indienen bij de Griffie van de ondernemingsrechtbank**
Nu je de officiële formulieren hebt via Assist, ga je verder aan de slag om jouw bestuurderswijziging kenbaar te maken bij de ondernemingsrechtbank.

Hiervoor heb je de volgende documenten nodig:

- **Ondertekende formulieren uit Assist.** Je ondertekent de formulieren voor de rechtbank op de voorziene plaats op de voorkant. Het voltallige bestuur ondertekent de achterkant van formulier 1, luik B, met volledige naam, voornaam en handtekening in drukletters.
- **Ondertekend verslag van de algemene vergadering** waarop het bestuur benoemd werd.
- **Een kopie van de voor- en achterzijde van de identiteitskaarten** van de nieuwe bestuurders.
- **Een verklaring op eer** dat jullie geen bestuursverbod in het buitenland hebben. Dit document kan je downloaden via de website van de ondernemingsrechtbank.

Dien deze documenten fysiek of per post in bij de ondernemingsrechtbank van jouw regio. Wil je een ontvangstbevestiging? Voeg dan een gefrankeerde en geadresseerde enveloppe toe aan je bundel. Als alles goed verloopt, volgt binnen enkele weken een publicatie in het Belgisch Staatsblad. Vanaf dan ben je officieel bestuurder van de vzw.

4 Automatische Registratie in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)

Na publicatie in het Belgisch Staatsblad worden de wijzigingen automatisch geregistreerd in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) binnen 30 dagen. Hier hoeft je zelf niets voor te doen.

5 Inschrijving in het UBO-register

Binnen 30 dagen na de wijziging in de KBO moet je de nieuwe bestuurders inschrijven in het UBO-register. Dit register houdt bij wie de uiteindelijke begunstigers zijn van de vzw. Het is verplicht om deze informatie up-to-date te houden. Vergeet dit niet, want er staan fikse boetes op het niet naleven van deze verplichting.

Extra: registreer je bij het Verenigingsloket

Sinds dit jaar kan je je vereniging registreren bij het Verenigingsloket. Dat is het nieuw digitaal platform dat alle overheidsdienstverleningen en info voor verenigingen groepeerd en digitaliseert. Het gebruikt de officiële gegevens van de KBO, maar je kan er ook zelf gegevens aan toevoegen, zoals een website of mailadres.

We weten het, het is veel.

Deze twee vragen zijn nog maar het topje van de administratie-ijsberg. We beseffen dat de verplichtingen en procedures veel en vaak oubollig zijn. Daarom behartigen wij de belangen van onze leden en gaan wij mee de strijd aan tegen regulitis. Zodat jullie meer tijd hebben voor wat telt: een een fijn vrijetijdsaanbod voor jongeren.

Gents open jeugdwerk: spiegel van de samenleving

De laatste tien jaar zijn uitdagend geweest voor jong engagement en open jeugdwerk in Gent. Dat heeft Simon Lateur van de Gentse jeugddienst aan den lijve ondervonden. We nemen hem mee *on a trip down memory lane*: hoe het bij hem als jonge initiatiefnemerde Gentenaar begon, hoe zich dat vertaalde in zijn job als jeugdambtenaar en hoe het Gentse jeugdbeleid een antwoord wil bieden op de noden van jongeren in de stad.

Tekst: Valerie Vonck
Foto: Stef Moens

De barwerking centraal

“Als jonge twintiger was ik zelf initiatiefnemer in jeugdhuis Den Kelder, een klein jeugdhuis onder de jeugddienst in de binnenstad. De focus lag vooral op de bar- en evenementenwerking, en toch ook op alcohol. Dat was toen vanzelfsprekend in het jeugdhuisenlandschap. **We hadden veel drankinkomsten, maar door de alcoholverkoop ook veel problemen.** Met de buurt, met elkaar en zeker ook met de jeugddienst.”

Simon had tien jaar geleden, als startende jeugdambtenaar, al een goed beeld van de situatie van jeugdhuisen. Gent had veel jeugdhuisen die draaiden op vrijwilligers, maar al snel kregen ze te maken met problemen. “In 2016 begon het allemaal te rollen. Veel jeugdhuisen kampten met diverse problemen: het werven van vrijwilligers, schulden, wanbeheer, infrastructuur. Dat was toch even slikken. We probeerden hen zo goed mogelijk te ondersteunen en te motiveren, maar voor velen was het vooral palliatieve zorg; acht jeugdhuisen sloten hun deuren. Maar ook dat is belangrijk: zorgen dat jongeren een verhaal goed kunnen afsluiten.”

Jongeren en hun engagement als basis

Een jaar later zag je duidelijk een andere manier van werken in Gent. “Initiatieven experimenteerden met infrastructuur en gedeeld ruimtegebruik, zoals bij Plek.

We zagen de opkomst van **meer ‘nichewerkingen’** zoals Asgaard, dat zich richt op metal, Go Boom!, dat vrouwen een plek wil geven, en Nerdlab, dat werkt rond technologie en kunst. We kregen ook **zicht op blinde vlekken** waar geen jeugdhuiswerk actief was, maar waar wel jonge initiatiefnemers waren in kwetsbare wijken zoals Nieuw Gent. Al deze initiatieven werden gekenmerkt door de interesses en de drive van de jongeren in de stad.”

Drempels verlagen

“Eerst werkten we ad hoc rond deze ontwikkelingen, maar we wilden **structureel de drempels verlagen** voor initiatieven, zodat iedereen meer kansen kon grijpen. Daarom hebben we ons erkennings- en subsidiereglement aangepast en herzien. We spreken niet meer van jeugdhuisen, maar van open jeugdwerk. Deze bredere en toegankelijker term omvat nog steeds jeugdhuisen, maar biedt ook ruimte voor nieuwe initiatieven. Het kader en de bouwstenen die Formaat hiervoor ontwikkelde, waren hierbij erg nuttig. De subsidiëring voorziet nu een hogere basis- en startsubsidie, waardoor initiatieven niet geduwd worden richting een drank- en winstenmodel.”

“Daarnaast is er aandacht gegeven aan experimentele jeugdinitiatieven en in **projectsubsiëring** met Alles Kan. Zo kunnen jongeren over beleidsdomeinen heen initiatief nemen zonder langdurige of structurele verplichtingen. We hebben

ook een open call geïntroduceerd, waardoor initiatieven konden professionaliseren en hun opdracht beter konden uitvoeren. In Gent zijn er nu net geen dertig erkende open jeugdwerkinitiatieven, waarvan een derde een beroepskracht in dienst heeft.”

“De ‘regulitis’ die bij een open jeugdwerkinitiatief komt kijken, is volgens mij niet hét probleem voor een werking. Als je voldoende ruimte en zuurstof krijgt om je ding te doen, neem je die administratie er wel bij. Als stad kan je die zuurstof geven.”

Nabijheid

In Simon zijn werk is **nabijheid** één van de belangrijkste aspecten. “Het is belangrijk dat je naar de jongeren en jeugdwerkers toe gaat en een vertrouwensband opbouwt, in hun vrije tijd en in hun buurt. Vanuit dat vertrouwen kan je een case maken, ook naar andere diensten en het beleid toe.” Stad Gent heeft een overeenkomst met Formaat waardoor twee jeugdwerkers de tweedelijnsondersteuning voor het open jeugdwerk op zich nemen. “Op die manier zetten we de expertise van Formaat doelgericht in. De afgelopen jaren hebben we samen dit verhaal geschreven en we houden de vinger aan de pols, zodat we kunnen schakelen als dat nodig is.”

De 'regulitis' is volgens mij niet hét probleem voor een werking. Als je voldoende ruimte krijgt om je ding te doen, neem je die administratie er wel bij. Als lokaal bestuur kan je die ruimte geven

Simon Lateur,
jeugddienst Gent

Evenwicht signaalfunctie beleid en jeugdwerk

“Het is duidelijk dat het beleid en het jeugdwerk de laatste jaren meer naar elkaar toe zijn gegroeid, maar dit brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee”, legt Simon uit. “Wat mij stoort, is de **overinstrumentalisering van het jeugdwerk en de jeugdwerkers**. Dat is iets waar ik zelf ook schuldig aan ben. Jeugdwerkers krijgen vaak veel vragen van verschillende stadsdiensten: netwerk- en thematische overleggen, wijkactieteams, denkdagen ... Allemaal goedbedoeld, om de stem van de jongeren te horen. Maar de veelheid aan verzoeken legt soms een grote druk op de jeugdwerkers en neemt tijd weg die zij anders direct aan de jongeren zouden kunnen besteden. Ik pleit voor een gezond evenwicht, waarbij zowel de administratie als het beleid hier oog voor heeft.”

Meer weten over open jeugdwerk en de bouwstenen?
formaat.be/open-jeugdwerk

Een blik op het Gents open jeugdwerk

Jeugdhuis Afsprong

Het voormalige jeugdhuis Muzong in Afsnee is overgenomen door een enthousiaste groep buurtbewoners. Zij kozen niet alleen een nieuw bestuur, maar ook een nieuwe naam: Afsprong. De uitstekende repetitieruimte blijft beschikbaar voor jonge bands tegen een sociaal tarief. Met de hernieuwde energie worden nu diverse evenementen voor jongeren en ouders georganiseerd. Onder andere via de projecten Colorful Sundays en Transform-Art voert Afsprong twee initiatieven van het wijkbudget uit. Transform-Art tovert de komende twee jaar een tiental grijze of onaantrekkelijke plekken om tot kunstwerken die samen een kunstroute vormen en het verhaal van Afsnee en Sint-Denijs-Westrem vertellen.

Jeugdhuis Asgaard

Jeugdhuis Asgaard, een rock- en metaljeugdhuis opgericht eind 2016, vond zijn huidige thuis na het sluiten van jeugdhuis Ekseekwo in 2019. Dankzij een succesvolle indiening op de Open Call in 2020 konden ze hun eerste beroepskracht aanstellen. In 2024 haalden ze Vlaamse bovenlokale middelen binnen om hun werking verder te professionaliseren, in kader van sociale cohesie en ondernemerschap. Naast de vele indoor optredens en evenementen door het jaar heen, lanceerden ze in 2024 hun eerste Open Air Festival: Litha Fest.

Ask for Consent

Ask for Consent begon als een Instagram-pagina en groeide als 'Alles Kan'-project. Het initiatief wil het thema 'consent' bespreekbaar maken onder jongeren en draagt zo bij aan de preventie van seksueel geweld. Ze organiseren publieke activiteiten, trainingen over consent en omstaanderstrainingen, en zetten veel partnerschappen op in het Gentse. Hoewel ze geen eigen locatie hebben, maken ze gebruik van de infrastructuur van Broei, een geprofessionaliseerd open jeugdwerkinitiatief in Gent, en de ruimtes van Jeugddienst Gent.

Meer weten over het Gents open jeugdwerk?
<https://stad.gent/nl/cultuur-vrije-tijd/vrije-tijd/kinderen-en-jongeren/jongeren/beleef-elke-dag-iets/open-werkingen>

Meer en betere fysieke ruimte

Een sterke werking in een sterk gebouw

Te veel open jeugdwerkinitiatieven zitten in brakke, onaangepaste infrastructuur waar al te lang niet aan gewerkt werd. Als ze al over een eigen ruimte kunnen beschikken. Het is al meermaals aangetoond: jeugdwerkinfrastructuur in Vlaanderen heeft dringend nood aan investeringen. Aangepaste ruimte is in veel gevallen een voorwaarde voor succesvol open jeugdwerk.

Het wordt dringend tijd voor een sterker infrastructuurbeleid, met aandacht voor veiligheid, duurzaamheid, energie-efficiëntie, onderhoudsbeleid, rechtszekerheid ...

Wat we vragen van lokale besturen:

- Zorg dat je voldoende eigen gebouwen hebt waarin open jeugdwerkinitiatieven kunnen huizen. Kijk dan pas, in samenspraak met de jongeren, of gedeeld, tijdelijk of eenmalig gebruik mogelijk is.
- Schrijf voldoende investeringsbudgetten in het meerjarenplan om zelf te investeren en degelijk te subsidiëren. Nu investeren om later minder te betalen.
- Breng de staat van de gebouwen van open jeugdwerkinitiatieven in kaart en schrijf een meerjarenplan infrastructuur voor jouw gemeente.
- Werk aan een simpel en laagdrempelig reglement om verbouwingen te stimuleren en financieren. Hou de kosten van huisvesting voor jeugdwerk zo laag mogelijk en wees redelijk in je eisen.
- Maak tijd vrij om jeugdwerk inhoudelijk te ondersteunen bij infrastructuurkwesties zoals renovaties en vergunningen. Wees een gids in de wirwar aan reglementen. Leg daarbij de verbinding met de betrokken diensten binnen de gemeente of stad.
- Werk een masterplan infrastructuur uit, over legislaturen heen. Baseer dat plan op een grondige analyse van je gemeente of stad op vlak van jeugdwerkinfrastructuur.

Onze oude locatie had heel veel charme, maar was echt heel ‘brak’. Dankzij sterke financiële acties van Stam X en Scouts en Gidsen Denderleeuw én een forse duw in de rug vanuit de gemeente, konden we in 2020 de deuren openen van ons nieuw gebouw. Een megasprong voorwaarts!

Rens, vrijwilliger jeugdhuis Stam X

balenciaga

CALL ME

Samen op 't Groot Plein

Soms duurt het even voor een groep jongeren gebruik kan maken van permanente infrastructuur om hun werking in onder te brengen. Tijdelijk ruimtegebruik kan dan een goede manier zijn om het engagement niet verloren te laten gaan. In Malem (Gent) zorgde de stad voor een tijdelijke, verplaatsbare infrastructuur, die bovendien gedeeld wordt door verschillende organisaties. We spraken erover met Moutasim en Hicham, initiatiefnemers en vrijwilligers bij 't Groot Plein, en met Eleke, wijkregisseur voor de Brugse Poort en Malem.

Tekst: Nick Beerens
Foto's: 't Groot Plein

De bedoeling is dat deze hele constructie op termijn kan worden opgetild en naar een andere wijk kan worden verplaatst

Eleke, wijkregisseur

Wie zijn jullie? En wat is jullie rol geweest bij de start van 't Groot Plein?

Moutasim: “Ik woon al vijftien jaar in Malem. Samen met Hicham had ik het idee om een plek te zoeken waar de buurtbewoners elkaar konden ontmoeten. In Malem was dat er nog niet echt, dus namen we zelf het initiatief. Zo kwam ik in contact met Eleke, de wijkregisseur hier, en met Thomas, de stadswerker van Formaat. Vanaf dan ging het eigenlijk vrij snel: we startten op deze tijdelijke locatie met een buurthuis. Het hielp dat de jongeren in de buurt stonden te popelen: dat was een goede drijfveer om er helemaal voor te gaan!”

Eleke: “Ik werk voor de stad Gent als wijkregisseur in de Brugse Poort/ Malem. Met wijkregie proberen we de *go between* te zijn tussen wat er leeft in de wijk en de stad. Omgekeerd zorgen we voor inspraak en participatie als er vanuit de stad plannen zijn in een bepaalde wijk.”

De komende jaren starten de werken voor het buurthuis op de permanente locatie. Hoe staat het met die werken? En wie zou daar allemaal een plek krijgen?

Moutasim: “De hele buurt wordt betrokken bij het nieuwe buurthuis. Er komt ook een aparte plek voor jongeren. De permanente infrastructuur komt op het veld naast deze tijdelijke infrastructuur.”

Eleke: “De werken starten tijdens de volgende legislatuur. Het gebouw zou er in 2027 moeten staan. De vergunning voor deze tijdelijke infrastructuur loopt af eind 2026. Het idee voor dit tijdelijk pand werd uitgewerkt door Labland vzw. De bedoeling is dat deze hele constructie op termijn kan worden opgetild en naar een andere wijk kan worden verplaatst. Een heel duurzame oplossing dus. Goede infrastructuur is schaars in de stad. Op deze manier waarborg je een goede opstart voor beginnende organisaties.”

Moutasim: “In het begin zit er veel drive bij de jonge vrijwilligers. Dat is fijn, want het is soms lastig om een volledige organisatie van nul op te bouwen. Als er dan geen plek is die kan dienen als uitvalsbasis, wordt dat nog moeilijker. Deze tijdelijke locatie was dus broodnodig.”

Er zitten verschillende organisaties op deze plek. Welke zijn dat?

Eleke: “Moutasim en zijn groep zijn echt wel de initiatiefnemers. We vroegen vanuit de stad of ze wilden samenwerken met partners. Hun antwoord was meteen: ja!”

Moutasim: “Partnerschappen zijn altijd een goed idee. Onze werking bereikt vooral jongeren ouder dan zestien. Maar er zijn ook veel min-zestienjarigen die een plek nodig hebben. Verschillende organisaties op dit terrein zorgen voor verschillende invalshoeken en meer creativiteit.”

Eleke: “Je hebt hier ook Let’s Save Food. Zij werken tegen voedselverspilling en rond voedselbeiding. In de vakantie komt de speelpleinwerking van vzw Jong langs. Ze kunnen onder andere gebruik maken van de toiletten hier.

De grootste kracht van deze plek is de solidariteit. We werken samen als een hecht team

Hicham, initiatiefnemer
't Groot Plein

Studio Malem organiseert creatieve workshops met kinderen. Ook Tine van Buurtwerk is een belangrijke partner.

Na de eerste ideeën is vzw Alle-malem opgericht, met verschillende partners. Het is een komen en gaan van werkingen. Dat houdt het levend. Shoutout naar Pieter Brusselmans, hij speelde een grote rol bij de oprichting!”

Welke rol speelde stad Gent in dit verhaal?

Moutasim: “Vooral in het samenbrengen van organisaties. Zij ondersteunen Formaat via een convenant, waarmee de stadswerker Thomas kan worden betaald. Hij heeft ons heel sterk ondersteund bij het organiseren van onze organisatie.”

Eleke: “Er werd ongeveer 170.000 euro vrijgemaakt voor dit tijdelijke gebouw; ongeveer 5.000 euro per

jaar voor het beheer, onderhoud en af en toe een vrijwilligersvergoeding. Een investering die echt wel loont.”

Verschillende organisaties op één plek, dat is niet altijd eenvoudig. Hoe wordt het beheer van deze locatie georganiseerd?

Moutasim: “Er is een ‘huisteam-vergadering’ met de organisaties die het meest gebruik maken van de plek: Tine, Eleke, Koen (Studio Malem) en ikzelf. Dat is de plek waar beheer en onderhoud wordt besproken. Daar worden problemen besproken én oplossingen gevonden.”

Eleke: “Niet iedereen van de vzw Alle-malem zit ook in het huisteam. Maar Hicham en Moutasim zitten wel in de algemene vergadering van de vzw. De vzw ondersteunde bij de boekhouding van het jeugdhuis.”

Hicham (die is komen aansluiten): “We zijn wel al bezig met het zoeken naar opvolging. We kijken nu naar onze groep jongeren. Wie heeft er zin om meer verantwoordelijkheid op te nemen? Wie is er capabel? We geven dan al eens wat meer verantwoordelijkheid, zodat ze daar van kunnen proeven. Dat werkt wel!”

Wat vinden jullie de grootste kracht van deze plek?

Hicham: “Solidariteit! Als we niet samenwerken, dan hebben we niets. Groeps sfeer en groepsdynamiek zijn ontzettend belangrijk. De vriendschap tussen de jongeren is sinds de start enorm gegroeid, daardoor werken we samen als een hecht team.”

Moutasim: “We organiseerden al veel activiteiten om dat groepsgevoel te versterken, zoals voetbaltornooien. Met Malem United gaan we ons ook inschrijven in een competitie.”

Wat zijn de grootste uitdagingen? Waar loopt het soms moeilijk?

Moutasim: “Vooral het administratieve luik is moeilijk. Hicham en ik werken allebei. Administratie kost veel tijd. Het is niet eenvoudig om die erin te blijven steken.”

Vanwaar komt de naam ‘t Groot Plein eigenlijk?

Hicham: “Die naam wordt al door verschillende generaties aan deze plek gegeven. Ook de jongeren noemden deze plek al zo. We moesten dus niet lang zoeken naar een naam voor deze infrastructuur.”

Hebben jullie nog tips voor andere organisaties?

Hicham: “Vorm een hecht team en breng mensen bij elkaar op wie je kan bouwen. Dat is al de helft van het werk.”

Moutasim: “Alles begint bij een plek. Door deze verwarmde units worden we niet meer gezien als hangjongeren, maar als een organisatie. Deze fysieke plek nam de argwaan bij buurtbewoners weg.”

Eleke: “Geef vertrouwen aan de jongeren uit de wijk. Het zijn die jongeren die perfect weten wat de noden uit de wijk zijn, die kunnen capteren én daarmee aan de slag kunnen gaan. Heel sterk werk wat Hicham en Moutasim hier uit de grond hebben gestampt!”

Moutasim: “Onze droom is een groot gebouw, met veel verschillende partners, in een duidelijke structuur. Een plek waar verschillende doelgroepen worden bereikt: kinderen, jongeren én ouderen. Een plek voor alle mensen uit de wijk.”

Alles begint bij een plek. Zo worden we niet meer gezien als hangjongeren, maar als organisatie

Moutasim

Interessant interieur en bijzondere buitenruimte

Een geschikte, kwaliteitsvolle infrastructuur is een belangrijke factor voor een succesvol open jeugdwerk-initiatief. Helaas zitten heel wat werkingen in soms verouderde, onaangepaste gebouwen. Of jongeren hun werking nu uitbouwen in een splinternieuw gebouw, in een verouderd pand of in een krappe keet: creatief en inventief zijn ze zeker. We verzamelden een aantal vindingrijke open jeugdwerk-infrastructuur-ideeën.

Tekst: Nick Beerens
Foto's: Jeugdhuizen

De Flodder

De Flodder (Langemark) bestaat al sinds 1985. Een twintigtal jaren geleden verhuisde het jeugdhuis naar een ander gebouw. Daar voerden de jongeren zelf heel wat werken uit. Het **'rockend-mannetje-logo'** werd geplaatst door een graffitikunstenaar uit Lichtervelde, speciaal voor de opening van het gebouw toen.

De Flodder staat al lang bekend als dé plaats waar opkomend talent een kans krijgt. Veel bands speelden in het jeugdhuis voor hun grote doorbraak.

In 2017 was het thema van de dorpsfeesten in Vossem auto's. Voor die editie verzamelde het jeugdhuis alles wat met auto's gerelateerd is en creëerde daarmee een American bar. Eén van de vrijwilligers maakte zelfs een eigen **motorkap**, mét logo van Den Troemel. Tijdens corona werd deze uit de kelder gehaald en aan de muur van de playroom gehangen.

In 1983 nam Den Troemel het initiatief om een leeshoek op te starten, oorspronkelijk met 300 boekjes. Tegen 1985 groeide de stripvoorraad al tot 1.300 strips. Het jeugdhuis klopte aan bij het gemeentebestuur en kreeg zo een leegstaand lokaal en rekken van de bibliotheek

Den Troemel

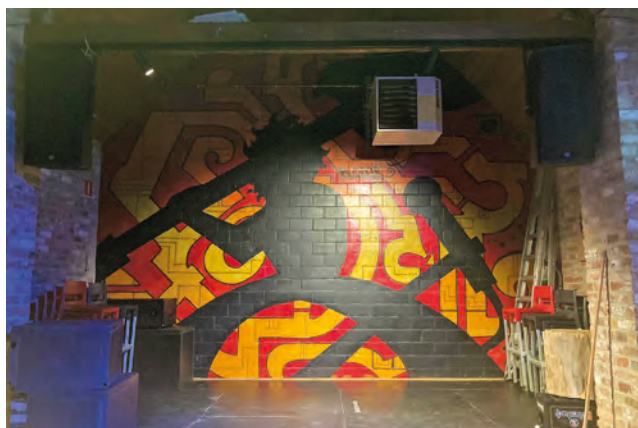
Den Troemel (Vossem) is sinds 1976 *the place to be* voor jongeren in de regio. Elk jaar worden tal van activiteiten en thema-avonden georganiseerd: van rustige filmavonden tot de befaamde **ballenbadfuif**. Daarmee werd enkele jaren geleden zelfs het record van grootste ballenbad in België verbroken!

Motorkap (Den Troemel)

Rockend-mannetje-logo (De Flodder)

Buitenbar (Den Troemel)

Stripbib (Den Troemel)

Ruime zaal met lange toog (De Choke)

ter beschikking. Vandaag bevindt de **stripbib** zich nog steeds boven het jeugdhuis, met maar liefst 10.000 stripverhalen.

Sjatoo

Jaarlijks organiseert jeugdhuis Sjatoo (Kalken) aan het begin van het nieuwe werkjaar een heuse werkweek. Tijdens die week nemen ze een groot infrastructuurproject onder handen. Dit jaar waren de toiletten aan de beurt. Proper afgewerkte toiletten worden meer gerespecteerd, zo klonk de theorie. Komende zomer worden de toiletten ook nog esthetisch aangepakt. Zo zal er met input van de bezoekers en leden een accentmuur komen, om de boel nog wat kleurrijker te maken.

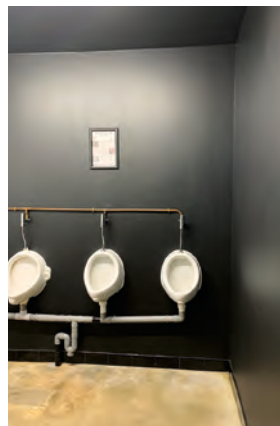

Toiletten (Jeugdhuis Sjatoo)

De Choke

In 2017 werd De Choke (Herselt) door de brandweer onveilig verklaard. De vrijwilligers moesten dus snel op zoek gaan naar een oplossing. Gelukkig konden ze rekenen op steun van het gemeentebestuur en werd er samen naar tijdelijke oplossingen gezocht. Na zeven jaar, waarbij het jeugdhuis huisde in het kantoor van een oude fabriek, in de schuur van een lokaal café en zelfs in het oude 'nonnenhuis' – konden ze eindelijk verhuizen naar hun eigen, gloednieuwe gebouw.

De Choke heeft een **zeer ruime zaal**, met een lange toog. Boven is er een mezzanine die op rustige instuifavonden gebruikt wordt om te chillen. Tijdens fuiven krijgen de dj's daar ook een plekje: zo ziet

de hele zaal hen draaien. Tijdens optredens dient het dan weer als backstage voor de bands. Deze foto is genomen voor de zaal werd ingericht.

De **caravan** van De Choke mocht niet ontbreken op hun nieuwe locatie. Het is een herkenbaar 'uithangbord' van het jeugdhuis. Op de achtergrond lees je de postcode van Herselt, 2230, op het gebouw. Daar zijn de jonge Herseltenaren heel trots op!

Caravan (De Choke)

De grote poort van de zaal kan 'opengetrokken' worden naar buiten toe. (De Choke)

Daarom stelde de architect voor om ramen te maken in de vorm van deze cijfers. Bij de ondergaande zon worden deze cijfers verlicht met ingewerkte verlichting: zo is het gebouw nog beter zichtbaar van op de straat en weet iedereen dat ze welkom zijn om iets te komen drinken.

Dankzij de **grote poort** van de zaal kan bij goed weer de zaal worden 'opengetrokken' naar buiten toe. Zo kunnen de vrijwilligers van De Choke er nog een groter feest van maken, met meer volk!

Opsenter

In Opsenter (Sint-Laureins) vind je veel **unieke schilderijen**, zowel op de deur als op de muren. De vrijwilligers maakten er op die manier een heel gezellige plek van. Een plek waar jongeren graag naartoe komen om elkaar te ontmoeten.

Sinds 2018 is er een uniek element in Opsenter: namelijk de **brommer** van de ex-voorzitter die boven op

de frigo's staat. Nieuwe bezoekers kijken daar met veel verwondering naar.

Op de foto is de schepen van Jeugd, **Carlos**, te zien. Hij is nog zeer jong van geest en passeert dan ook met veel plezier om iets te drinken in het jeugdhuis. De jongeren en de schepen kunnen dan gezellig bijpraten over hun dromen en verwachtingen.

Club 9

Club 9 is een legendarisch jeugdhuis in Koersel. Maar het is meer dan dat: het is een biotoop voor muziek-, comedy- en filmliedhebbers. Daarnaast ondersteunen ze, met bovenlokale projectmiddelen, zowel ondernemend als artistiek talent. Al sinds 1966 (!) staan instuifavonden en een veelzijdige, alternatieve programmatie centraal. Van originele activiteiten, over vooruitstrevende concerten en fuiven, tot maffe wereldrecordingen en boeiende workshops.

Unieke schilderijen, de brommer van de ex-voorzitter en schepen van Jeugd Carlos (Opsenter)

Met de ingebouwde schuifdeur kunnen er twee ruimtes worden gemaakt. (Club 9)

Het jeugdhuis bevindt zich op een boot. (Jeugdhuis Joppe)

Met zulke uiteenlopende activiteiten is het handig om ruimtes te kunnen verkleinen of vergroten. Met de **ingebouwde schuifdeur** kunnen er twee ruimtes worden gemaakt: zo kunnen bv. een instuifavond en een workshop in de zaal tegelijkertijd plaatsvinden. Een heel handige tool om te spelen met ruimte én om aan crowd control te doen.

Joppe

Jeugdhuis Joppe (Mechelen) is een wel héél unieke plek: het jeugdhuis bevindt zich op een **boot**.

Dat brengt best wat onderhoudswerk met zich mee. Zo moet de boot om de vijf jaar naar de **droog-dokken** worden gebracht voor onderhoud. Om de kosten te drukken, doen de vrijwilligers van het jeugdhuis dat zo veel mogelijk zelf. Een boot zonder werkende motor moet namelijk worden gesleept. De vrijwilligers en leden van het jeugdhuis slepen die op mankracht naar de naburige sluis.

Een jeugdhuisboot zou geen jeugdhuisboot zijn zonder een **dansvloer**, volledig uitgerust met allerlei lichtinstallaties en zelfs een verhoogde dj-booth.

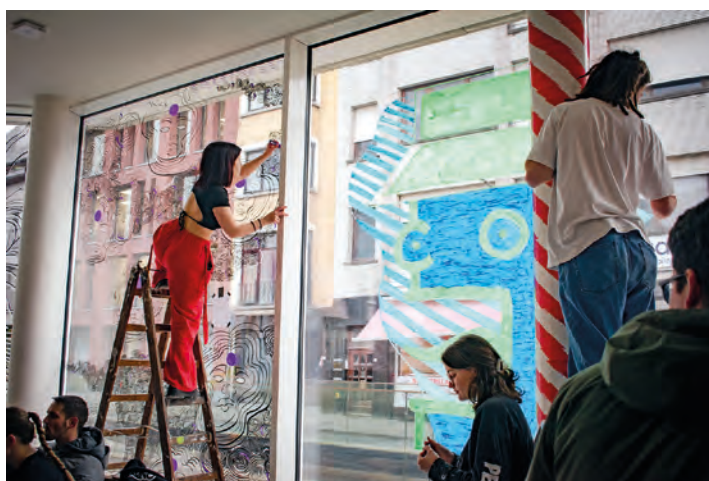
De jongeren gaan creatief aan de slag om de ruimtes in te kleden. (De Stroate)

De Stroate

Kortrijks jeugdcultuurcentrum De Stroate is een laagdrempelige ontmoetings- en creatieplek voor en door jongeren met een liefde voor hiphopcultuur.

Vorig jaar verhuisde De Stroate naar een nieuwbouwlocatie, waar ze niets permanent mogen verankeren aan de muur. Daarom gaan ze creatief aan de slag om de ruimtes in te kleden en een ziel te geven: betonpilaren kregen een make-over met lint, canvassen versieren de trapleuning en het artistiek project **ruitrakkers** zorgt voor een creatief en niet permanent canvas voor jonge artiesten.

KNALLERS van FORMAAT

Lokale editie

De reglementen-schrobber*

Geeft terug glans aan ouderwetse reglementen!

DISCLAIMER: werkt niet altijd bij doorgedreven visies en persoonlijke overtuigingen.

€0,-

SUPER SALE

De waarderingsbril*

NIEUW

Helpt beleidsmakers met het waarderen van resultaten. Handig om de inzet van jongeren te herkennen en te bewonderen.

GRATIS

Nu verkrijgbaar met 'redelijke verwachtingen'-filter!

SPECIAL OFFER

De renovatie-uitsteller*

Want 'het valt toch allemaal best mee?'

- Voor de regen én de drup!
- Zeer efficiënt en inzetbaar bij al je infrastructuurproblemen.

GRATIS

Mis 'm niet: nodig in bijna elk jeugdhuis in Vlaanderen

Geen infrastructuur beschikbaar? Probeer nu ons **opklapjeugdhuis!**

Even uitwerpen en klaar!

De kloonmachine*

Ook toepasbaar op jeugdambtenaren!

Dé oplossing voor overbodige vergaderingen en verantwoordingsprocedures.

- Maakt identieke kopie van de beroepskracht mogelijk.
- Zo heeft minstens één iemand tijd om echt jeugdwerk te realiseren.

50% Off

Combineer met de 28-urenklok © om nóg meer administratie uit te voeren.

Niet gevonden wat je zocht? Nieuwe kans in de volgende legislatuur!

DISCLAIMER: * dit is geen echte reclame maar een aanklacht.

F | for maat

Formaat creëert ruimte voor jongeren en hun initiatieven. Er zijn echter veel drempels en uitdagingen die een rem vormen op jong initiatief. Op lokaal niveau hebben schepenen en diensten sleutels in handen. Met deze fictieve uitvindingen tonen we met absurde voorbeelden hoe het zou kunnen. Op zoek naar échte oplossingen? Lees onze lokale adviezen op: www.formaat.be/opinies/sterker-lokaal-open-jeugdwerkbeleid

RUIMTE VOOR
OPEN JEUGDWERK

Van plan tot pand: drie experts over duurzaam jeugdinfrastructuurbeleid

Hoe ziet een lange-termijnbeleid voor jeugdinfrastructuur eruit? We vroegen het aan drie experts: Jelle Stragier van JC Transit in Kortrijk, Jürgen Naudts van JOS vzw in Sint-Niklaas en Tim Van Gool van de gemeente Puurs-Sint-Amands. Zij delen hun ervaringen en inzichten over hoe jeugdlokalen op een duurzame en effectieve manier beheerd kunnen worden.

Tekst: Toon Vanotterdijk
Foto's: Valerie Vonck

Wie is wie

Jelle Stragier

- Medewerker jeugdlokalen en jeugdinfrastructuur bij JC Transit.
- Jeugdcentrum Transit ondersteunt jeugd(verenigingen) en is een jeugdplek in Kortrijk.
- www.kortrijk.be/jctransit

Jürgen Naudts

- Jeugdwerker bij JOS vzw.
- JOS vzw ondersteunt het jeugdwerk in Sint-Niklaas in opdracht van de stad.
- www.jos.be

Tim Van Gool

- Doelgroepenmedewerker voor gemeente Puurs-Sint-Amands.
- Volgt ook participatietrajecten en infrastructuurprojecten op.
- www.puurs-sint-amands.be/kinderen-en-jongeren-2

Hoe gaan jullie om met jeugdinfrastructuur op lange termijn?

Jürgen Naudts: “JOS vzw en de werkgroep jeugdwerkinfrastructuur adviseren de stad over de budgetten voor jeugdinfrastructuur. Elke vraag behandelen we op maat, omdat geen enkele situatie hetzelfde is. Dit maatwerk zorgt ervoor dat we oplossingen bieden die echt werken voor de specifieke behoeften van de jongeren en hun activiteiten.”

Jelle Stragier: “In Kortrijk hanteren we een proactieve aanpak. We houden de staat van al onze jeugdlokalen bij in een masterplan. Hierdoor kunnen we snel inspelen op onderhouds- en renovatiebehoeften. We nemen alle verantwoordelijkheden op ons, van bouwprojecten tot huurcontracten. Zo kunnen jeugd-

initiatieven zich volledig richten op hun activiteiten zonder zich zorgen te maken over de infrastructuur.”

Tim Van Gool: “Bij ons in Puurs-Sint-Amands hebben we al jaren dezelfde bestuurders, wat voor continuïteit zorgt in ons beleid. We voeren jaarlijks een rondgang uit in elk jeugdlokaal om samen met de vereniging te zorgen dat alles up-to-date blijft, vooral op het gebied van brandveiligheid en andere veiligheidsnormen.”

Hoe verzoenen jullie de lange termijn van jeugdinfrastructuurwerken met de soms korte duur van jeugdhuisbesturen en politieke ambten?

Jürgen: “Vijftien jaar geleden maakten we een grote inhaalbewe-

ging met de jeugdraad. In die tijd waren veel lokalen echt uitgeleefd. We gingen toen met de jeugdraad op bustour om een stand van zaken op te maken en een advies te droppen bij de gemeenteraad, zo rond de tijd van verkiezingen. Hierdoor konden we voldoende middelen veiligstellen in het meerjarenplan van de gemeente. Dit was cruciaal om onze infrastructuur op peil te brengen en te houden.”

Tim: “Continuïteit in bestuurders en een vast team dat de jeugdinfrastructuur beheert, zorgt voor stabiele langetermijnplanning. We hebben zelf geen masterplan, maar wel een goed zicht op wat er op ons afkomt. De kern is een goed contact met elke vereniging. Zo kunnen we altijd genoeg vooruitkijken en plannen we projecten zodat ze niet alleen voldoen aan de huidige behoeften, maar ook toekomstbestendig zijn.”

Jelle: “Ons masterplan bevat een gedetailleerde prioriteitenlijst, gebaseerd op de staat van onze gebouwen. Dit stelt ons in staat om onze inspanningen te spreiden en projecten binnen de looptijd van het gemeentebestuur te realiseren. Door alles goed te plannen, kunnen we grote renovaties en onderhoudswerkzaamheden tijdig uitvoeren.”

Betrokkenheid als voorwaarde voor goed beleid

Hoe betrekken jullie de gemeente en jeugd bij bouwprojecten en beheer?

Tim: “Onze aanpak is om verenigingen altijd aan het stuur te laten. Ze vormen samen met gemeentelijke diensten stuurgroepen om projecten te leiden en op te volgen. Dit zorgt ervoor dat de jeugd vanaf het begin betrokken is en hun stem gehoord wordt in het proces. Bij grote projecten betrekken we graag ook volwassen begeleiders, oud-leiding, ouders, ... omdat die vaak een langer engagement aangaan dan de leiding of groep bestuurders.”

“Als opvolgend ambtenaar is het vooral mijn rol om het proces bij de stad vlot te laten lopen, soms de dienst gebouwen wat te ‘masseren’, zorgen dat de schepen op de hoogte is ... Eigenlijk is dat altijd wat op maat. Er is geen duidelijk sjabloon.”

Wij nemen de verantwoordelijkheid voor verschillende vormen van huisvesting, zodat de vereniging zich kan richten op haar activiteiten zonder te grote financiële druk

Jelle Stragier, medewerker jeugdlokalen en jeugdinfrastructuur bij JC Transit Kortrijk

Wanneer je als dienst een handje toesteeft en wat van het 'gedoe' kan wegnemen, wordt het delen van ruimtes voor verenigingen een stuk eenvoudiger

Jürgen Naudts, jeugdwerker bij JOS vzw in Sint-Niklaas

Jürgen: "Sint-Niklaas heeft een werkgroep jeugdwerk-infrastructuur waarin alle betrokkenen samenkomen. Deze groep beheert het budget en geeft advies over de te nemen stappen. Door de jaren heen hebben ze echt expertise opgebouwd en zijn ze gegroeid in hun rol. Dat zorgt voor een breed draagvlak en betrokkenheid van zowel de gemeente als de jongeren."

Jelle: "Bij ons in Kortrijk zorgen we ervoor dat jeugd-initiatieven geen administratieve of logistieke lasten hebben. Wij regelen alles wat met de infrastructuur te maken heeft, zodat zij zich kunnen concentreren op hun kernactiviteiten."

Hoe kijken jullie naar eigenaarschap van jeugdlokalen?

Tim: "We geloven dat eigenaarschap van een gebouw verenigingen zekerheid geeft en hen onafhankelijk maakt van politieke veranderingen. Je hebt een zekere investering in handen voor als het ooit fout gaat. Dat zorgt voor stabiliteit en continuïteit bij verenigingen."

Jürgen: "In Sint-Niklaas is er één jeugdhuis dat eigenaar is van zijn pand, al de rest is gebruiker van een stadspand. Voor ons is het belangrijk dat jeugdverenigingen zich veilig en ondersteund voelen, ongeacht of ze eigenaar zijn."

Jelle: "Wij vinden dat elke vereniging gratis gehuisvest moet zijn. De verschillende vormen waarin dat gebeurt, moeten vooral onze zorg zijn, niet die van de vereniging. We hebben nu bijvoorbeeld een groep gasten die iets nieuws wil opstarten, maar er is niet meteen een gebouw beschikbaar. We zoeken een tijdelijk pand voor hen, zodat ze het kunnen uitproberen. We onderhandelen als dienst met private eigenaars voor een kortlopend contract. Ook nemen we contracten tussen initiatieven en brouwers over. Als stad zit je toch anders aan de onderhandelingstafel bij zo'n speler dan wanneer je jonge bestuurder bent."

"Wij nemen de verantwoordelijkheid voor verschillende vormen van huisvesting, zodat de vereniging zich kan richten op haar activiteiten zonder te grote financiële druk."

“We merken wel dat het goed werkt als de vereniging verbonden is aan een vzw die het zakelijke gedeelte op zich neemt (dus louter bezig is met taksen, vzw-verplichtingen, verzekeringen ...). Meestal zijn het oudgedienden die zich dit aantrekken. Dat werkt vlot om alle beheerszaken en contracten te regelen. Het is belangrijk dat die vzw en de vereniging goed samenwerken.”

De zoektocht naar gedeeld ruimtegebruik

We zien sinds een tiental jaren veel experimenten met gedeeld gebruik / beheer van jeugdgebouwen. Leeft dat ook bij jullie? En hoe pakken jullie dat aan?

Jelle: “We verplichten niets, maar moedigen multifunctioneel gebruik sterk aan, vooral bij nieuwbouwprojecten. Daar kan je al bij het plannen rekening houden met gedeelde ruimtes. Dit zorgt voor efficiënt gebruik en dat de gebouwen het hele jaar door gebruikt kunnen worden. Voor bestaande panden is het soms lastiger, maar we blijven zoeken naar manieren om dit te verbeteren.”

Jürgen: “Het is logisch om een gebouw optimaal te gebruiken. In Sint-Niklaas verhuren we bijvoorbeeld repetitielokalen buiten de piekmomenten van het jeugdhuis. Dit zorgt voor extra inkomsten en een breder gebruik van de faciliteiten.”

Tim: “Ik werk als doelgroepenwerker in Sint-Amands en bracht onlangs de jeugdraad en seniorenraad samen rond infrastructuur. Het duurde niet lang voordat ze beseften dat ze elkaar konden helpen.

Waar de ene ruimte over heeft, betaalt de andere te veel om ruimte te huren. Ze werken nu veel beter samen.”

Jelle: “Bij werkingen met alleen vrijwilligers zijn we nog zoekende. Met beroepskrachten kan je afspraken maken en ruimtebeheer in het takenpakket opnemen. Maar deze taak bij vrijwilligers leggen, terwijl hun engagement al onder druk staat, is veel lastiger.”

Jürgen: “Daar knelt het schoentje, want vrijwilligers doen al veel voor de werking. In twee jeugdhuizen hebben we de conciërge van het cultureel centrum verbonden aan het jeugdhuis om de verhuur van de grote zalen te regelen en een oogje in het zeil te houden. De jongeren van het jeugdhuis en het speelplein kunnen in hun eigen ruimtes hun ding doen, terwijl de rest van het gebouw optimaal gebruikt wordt. Een win-winsituatie.”

Zorgt dat niet voor veel wrevel? Een jeugdhuis blijft een jeugdhuis, toch?

Jürgen: “We maken goede afspraken en bemiddelen vanuit de jeugddienst. De conciërge mag in veel ruimtes komen, maar zeker niet in allemaal. Anders krijgen we na elk weekend telefoontjes en foto's van problemen. We proberen dat te bufferen, maar bespreken het ook. Iedereen wil dat het gebouw in goede staat blijft.”

Jelle: “We zouden verder kunnen onderzoeken hoe we gedeeld gebruik het beste ondersteunen. Het helpen met reservatiesoftware voor verhuur of het inzetten van poetspersoneel kan al veel oplossen.”

Jürgen: “We hebben al geleerd van een jeugdwerking die aan een cultureel centrum vastzit en de sanitaire blok deelt. Hoe hard die jeugdbeweging ook probeerde te poetsen, op maandag kregen we altijd bericht van de poetsvrouw dat het niet goed was. Dat had meer te maken met verschillende verwachtingen van wat 'goed gepoetst' is. Als je dat soort gedoe kan wegnemen, wordt het delen van ruimtes een stuk eenvoudiger.”

Hoe belangrijk is jullie rol als buffer tussen verschillende partijen?

Jelle: “Onze rol als buffer is cruciaal. Veel werk gebeurt op maat en we zoeken altijd oplossingen voor problemen. Bijvoorbeeld bij afvalbeheer bij jeugdlokalen, waar we tussen de verenigingen en gemeentelijke diensten bemiddelen om tot praktische oplossingen te komen.”

Jürgen: “Snel reageren op problemen helpt om zaken vlot te laten verlopen en collega's tevreden te houden. Het is belangrijk dat iedereen weet dat ze op ons kunnen rekenen voor ondersteuning en advies.”

Tim: “Vertrouwen van collega's en jongeren krijg je met de tijd. Door hen te betrekken en te ondersteunen, bouw je een sterke relatie op. We zorgen ervoor dat we altijd bereikbaar zijn en snel reageren op vragen en problemen.”

Het is absoluut nu het moment om politici te spreken, tegen hun schenen te schoppen en ambtenaren aan de mouw te gaan trekken over wat je nodig hebt. Want als het niet in het meerjarenplan staat, dan is het al een pak moeilijker om iets te realiseren

Tim Van Gool, doelgroepenwerker
gemeente Puurs-Sint-Amands

Conclusie

Langetermijnbeleid voor jeugdinfrastructuur vraagt om visie, betrokkenheid en een flexibele aanpak. Door goed samen te werken met alle betrokken partijen en maatwerk te leveren, zorgen Jelle, Jürgen en Tim ervoor dat jeugdlokalen goed beheerd worden en optimaal gebruikt kunnen worden. Hun gezamenlijke inzet en ervaring zorgen ervoor dat jeugdverenigingen kunnen floreren in een ondersteunende en veilige omgeving.

Het is een langetermijnkwestie

Eigenlijk houd je een pleidooi om lang in dienst te blijven?

Jelle: “Eigenlijk wel (*lacht*). Dat netwerk loont, want mensen weten je sneller te vinden en je krijgt gemakkelijker dingen gedaan. Vroeger leefde het idee dat de jeugddienst de jongeren maar liet begaan en dat de lokalen er daarom altijd slecht bij lagen. Gaandeweg zijn we meer kunnen gaan toewerken naar goede afspraken in twee richtingen. We hebben dat beeld echt kunnen keren.”

Tim: “Ik merk ook dat ik het vertrouwen van collega’s én jongeren krijg bij zulke zaken. De collega’s weten dat ik jongeren aanspreek op eventuele problemen. Dat neemt al veel onbegrip en frustratie weg op voorhand. Dat vertrouwen krijg je natuurlijk maar metertijd.”

Zo krijg je dat wel bij je collega’s verkocht, maar wat met de politiek?

Jürgen: “Het komende anderhalf jaar is natuurlijk een belangrijke periode. Je kunt veel impact hebben voor de komende zeven jaar. In oktober zijn er verkiezingen. Dan krijg je een nieuwe bestuursploeg die de opdracht heeft om een nieuw meerjarenplan met budgetten op te stellen. Dat start pas in 2026, maar wordt volgend jaar al gepland voor de zes jaren die daarop volgen.”

Tim: “Het is dus absoluut nu het moment om politici te spreken, tegen hun schenen te schoppen en ambtenaren aan de mouw te gaan trekken over wat je nodig hebt. Want als het niet in het meerjarenplan staat, dan is het al een pak moeilijker om iets te realiseren.”

Jürgen: “Het is ook echt belangrijk dat jongeren dat zélf doen. We hebben de knowhow en kunnen dat als dienst zeggen, maar als een grote groep jongeren het rechtstreeks tegen de politiek zegt, is de kans veel groter dat ze het oppikken en er echt iets mee doen.”

Jelle: “Dat klopt helemaal. Ook in Kortrijk, waar we met ons masterplan prioriteiten over legislaturen hebben, en dus voor de komende twintig jaar al weten wat te doen, blijf ik dat tegen de jongeren zeggen. Het is ook aan hen om ervoor te zorgen dat de prioriteiten duidelijk op de kaart staan bij de politiek. Ga bij elke partij langs, praat met iedereen en zorg dat ze jullie noden kennen én dat het in hun programma staat.”

Financiële ruimte voor meer jongereninitiatief

Nu investeren om later te renderen

Het leven is de voorbije jaren veel duurder geworden. Dat is voor iedereen zo, en zeker voor open jeugdwerkinitiatieven: door hogere kosten van het gebouw, elektriciteit, gas, water, producten en soms ook personeel, zijn de rekeningen enorm gestegen.

In gemeentes waar de subsidies te laag liggen, moeten open jeugdwerkinitiatieven kosten dekken door het geld bij de jongeren zelf te halen. Vrijwilligers en jeugdwerkers moeten zo meer bezig zijn met verkopen dan met relevante activiteiten organiseren.

Wat we vragen van lokale besturen:

- Neem een deel van de grootste vaste kosten weg in je subsidiereglement om de financiële druk te verlichten en jongeren meer ruimte te geven voor open jeugdwerk.
- Laat subsidies meestijgen met de levensduurte, net zoals de index in Vlaanderen.
- Update je erkenning om vernieuwende initiatieven te ondersteunen en help hen actief bij hun opstart. De investering in tijd en moeite zal zich terugbetalen in hun resultaten.
- Overweeg – waar wenselijk en mogelijk – een eerste beroepskracht te subsidiëren. Dit ondersteunt de jongeren in hun initiatief en laat toe om in 2027 in te dienen voor bovenlokale projectsubsidies.

Met de afbetaling van onze (renteloze) lening en de gewoontelijke kosten, moeten we maandelijks wel wat afbetalen voor ons nieuwe gebouw. Hoewel de werking op volle toeren draait, zou het toch fijn zijn om ons minder zorgen te moeten maken over de inkomsten uit verkoop. Een hogere werkingssubsidie zou die druk doen afnemen.

Brian, vrijwilliger jeugdhuis Stam X

1001 Schakels

“De impact van financiering is altijd groter dan je verwacht”

Midden in het centrum van Vilvoorde vind je 1001 Schakels. Het jeugdhuis organiseert al bijna tien jaar activiteiten voor en door jongeren in en rond Vilvoorde. Van grote evenementen tot schoolbegeleiding, en van educatieve reizen tot projecten om de buurt te betrekken, met veel belang voor de wensen en noden van jongeren. Het jeugdhuis is één van de open jeugdwerkinitiatieven die dit jaar voor het eerst bovenlokale middelen heeft gekregen. Een heel fijne boost voor hun werking! Formaat sprak met voorzitter Muslim en projectmedewerker Olivia over ingewikkelde projectaanvragen, het betrekken van jongeren en de kracht van maatschappelijk engagement.

Tekst: Inge de Wolf
Foto's: 1001 Schakels, Inge de Wolf

Complexe dossiers

Muslim, nu voorzitter van de raad van bestuur, startte vier jaar geleden als projectmedewerker bij 1001 Schakels, in het kader van een tijdelijk project tijdens de coronaperiode. Hij benadrukt dan ook meteen het belang van financiële ondersteuning: “Ik ben binnengekomen in de organisatie met een tijdelijke subsidie, maar ben inmiddels al vier jaar betrokken. Zo zie je, financiële kansen zorgen voor veel mogelijkheden.”

Vorig jaar diende 1001 Schakels een dossier in voor bovenlokale projecten bij de Vlaamse overheid. Dat proces verliep niet zonder slag of stoot. **“Mensen onderschatten hoe moeilijk het is om een goed dossier in te dienen,”** zegt Muslim. “Het lijkt alsof je gewoon moet opschrijven wat je wil, maar het is een specialisatie op zich.” De hulp van Formaat, die als een soort vertaler fungeerde tussen de organisatie en de beoordelaars, bleek hierbij onmisbaar. “Onze ideeën waren goed, maar het moest op een manier overgebracht worden die de lezers correct begrepen,” legt Muslim uit. De organisatie heeft veel ervaring in het indienen van dossiers, maar het voelt toch nog soms als een loterij. “Formaat hielp ons bij het juist verwoorden van onze plannen. En met succes, want 1001 Schakels krijgt de komende vier jaren bovenlokale middelen.” Bijzonder is dat 1001 Schakels dat doet op alle drie de thema's: sociale cohesie, ondernemerszin en artistieke expressie.

Grootse plannen

Het was voor 1001 Schakels niet meer dan logisch om op alle drie de bovenlokale thema's in te zetten. Olivia, die sinds februari als projectmedewerker werkt, legt uit waarom: “We waren al actief bezig met sociale cohesie en burgerschap. Artistieke expressie was iets wat we voorheen ook deden, maar dat is tijdens de coronaperiode verwaterd. Dat wilden we graag weer oppakken. En ondernemerschap past bij ons jongerencomité, waar jongeren als een soort start-up zelf activiteiten bedenken en organiseren. Het ligt dus echt in lijn met onze toekomstplannen.”

Dankzij bovenlokale middelen kunnen we groeien en verbreden

Muslim, voorzitter
1001 Schakels

Meerwaarde van een projectmedewerker

Het nieuws dat hun aanvraag werd goedgekeurd, was een vreugdemoment voor het team, maar het betekende ook dat het echte werk pas begon. **“Je hebt 0,1 seconden dat je denkt ‘yes’, en daarna begint de uitdaging,”** lacht Muslim. Het team moest de plannen bij-schaven omdat ze minder middelen kregen dan verwacht. Ze besloten daarom zo snel mogelijk iemand aan te werven die hen kon helpen met het vormgeven en uitvoeren van het project. “Olivia brengt iedereen samen,” zegt Muslim. “We hebben dankzij haar een strategisch weekend georganiseerd waarin we samen met onze jongeren hebben gebrainstormd over de plannen voor de komende jaren. De input van de jongeren was ontzettend waardevol.” Olivia zal als projectmedewerker de komende jaren een belangrijke schakel zijn tussen de jongeren en de organisatie.

Voor en door jongeren

1001 Schakels vindt het heel belangrijk om jongeren te betrekken bij alle aspecten van de organisatie. Jongeren hebben dan ook inspraak op verschillende gebieden. “Er zit een duidelijke structuur in onze werking”, legt Muslim uit. “Je hebt de raad van bestuur en de beroepskrachten, Fatima en Olivia. Olivia is nauw betrokken bij ons jongerencomité, een groep van geëngageerde jongeren met verschillende functies in de organisatie. Daarnaast is er het topteam, een grotere groep van vrijwilligers. Die schakels tussen de verschillende groepen jongeren zijn echt nodig.”

Met de ondersteuning voor vier jaar voor de boeg, blijft 1001 Schakels flexibel in hun aanpak. **“Je plan van dit jaar is niet noodzakelijk goed over vier jaar,”** zegt Muslim. Olivia voegt daaraan toe: “Onze identiteit blijft, maar de invulling moet flexibel zijn en afgestemd op wat jongeren willen. Trends veranderen zo snel. Jongeren weten zelf het beste wat hen en anderen bezighoudt. We hebben onze structuur en de doelen die we willen bereiken, maar de uitvoering passen we aan aan de wensen en noden van de jongeren.”

De kracht van bovenlokale steun

Muslim benadrukt de kracht van bovenlokale steun. “We zijn officieel een lokale organisatie, maar in de praktijk bereiken we jongeren uit Vilvoorde en omliggende gemeenten. **Dankzij bovenlokale middelen kunnen we groeien naar onze ‘natuurlijke grootte’ en de schaal van onze organisatie verbreden.**” De impact van financiële steun ziet hij als een domino-effect: “Je begint met een financiering en eindigt met een project dat veel verder reikt dan je ooit had kunnen voorzien.”

Een positieve bijdrage aan de samenleving

Muslim en Olivia vertellen enthousiast dat hun werk bij 1001 Schakels niet alleen draait om projecten en financiering, maar om het stimuleren van burgerzin. “Persoonlijk engagement in een vzw zoals de onze is ook maatschappelijk engagement”, zegt Olivia. “Ik vind dat dat niet genoeg gezien wordt door de buitenwereld en door beleidsmakers.” **Extra financiële middelen zorgen niet enkel voor succesvolle projecten, maar dragen ook breder bij tot empathische jongeren die actief burgerschap opnemen.** “We proberen bij jongeren maatschappelijk engagement te versterken,” vult Muslim aan. “Actief zijn in een open jeugdwerkorganisatie geeft je zoveel voldoening en zingeving. Als jongeren hier vertrekken als betrokken burgers die klaarstaan voor anderen, hebben we ons doel bereikt. Ik geloof echt dat open jeugdwerk op die manier zorgt voor een warmere samenleving.”

GSMFIX
Mobile Accessories

Accessoires
Tablets
Adres
Laptop
Smartphone
www.gsmfix.be

SCHAKELS
ZINGEVING - BANDEN SMEDEN

BOUW | LAW | EDUCATION

Focus op jongeren, niet op winst

Een eerste beroepskracht voor jeugdhuis de Cramme

De Cramme is een bruisend jeugdhuis in Stekene, gedragen door vrijwilligers sinds 1981. Vorig jaar onderhandelden zij voor het eerst een tewerkstellingsconvenant met het lokaal bestuur en werd hun eerste jeugdwerker aangenomen. We gingen langs bij het bestuur en de jeugddienst om te vragen hoe dit proces verliep. Waar moet je op letten als je als jeugdhuis wil professionaliseren?

Tekst: Sean Hendrickx & Valerie Vonck
Foto: Ruben Van der Linden, De Cramme

Het evaluatieverslag is een barometer. Het niet behalen van sommige doelstellingen, mag geen aanleiding zijn tot het al dan niet uitkeren van (een deel van) de subsidie. Het is echter wel een bron voor dialoog en startpunt voor de opmaak van het jaaractieplan

– Uit de convenant van jeugdhuis de Cramme

Relatie tussen het jeugdhuis en het lokaal bestuur, van toen tot nu

In 2015 vroeg het bestuur van De Cramme, toen nog gehuisvest in een verouderd gebouw, de gemeente om een nieuwe locatie. Ze verhuisden naar een nieuwbouw naast de sporthal, maar dit bracht een zware concessieovereenkomst met zich mee. Deze overeenkomst legde veel druk op de vaste kosten, zoals huur, en dwong De Cramme in een winstmodel. Hierdoor kwam er veel druk te liggen op het bestuur en de vrijwilligers.

Wanneer winst maken het doel wordt om de kosten te dekken, en niet langer om jongeren een fijne vrije tijd te bieden, zit er iets niet goed, vond De Cramme. In 2020 schreef het jeugdhuis een brief aan het gemeentebestuur. Ze vroegen om meer werkingsmiddelen en een loonsubsidie voor een parttime medewerker om de vrijwilligers te ondersteunen. Dit was ook een minimale voorwaarde om bovenlokale subsidies van Vlaanderen te kunnen aanvragen. Hoewel de gemeente bereid was om te helpen, leidde miscommunicatie ertoe dat het plan en de bijbehorende budgetten werden geschrapt.

De Cramme moest terug naar de tekentafel. Ze maakten nieuwe plannen, herwerkten hun missie en visie en vormden een taskforce die regelmatig samenkwam met de jeugddienst en het lokale bestuur. Tijdens de coronapandemie veranderden de prioriteiten, maar na die periode kregen ze de kans

om alles goed voor te bereiden. De jeugdbatenaar zorgde voor een blijvende dialoog tussen het gemeentebestuur en het jeugdhuis.

Convenant tussen het gemeentebestuur en het jeugdhuis

Na de coronaperiode liep de huidige concessieovereenkomst af. Dat was dé kans en het moment om de ambities concreet te maken. Met ondersteuning van Formaat werd een convenant opgesteld: een op maat gemaakte overeenkomst tussen het lokale bestuur en het jeugdhuis. **Het jeugdhuis wordt gesubsidieerd door deze convenant en niet door het reguliere subsidiereglement.** Er is nog steeds een concessie, omdat de dienst gebouwen nu eenmaal zo werkt en daar niet van kan afwijken. De prijs van die concessie is laag, en de werkingsmiddelen dekt die ook volledig, dus dat vormt voor de werking geen drempel meer.

De overeenkomst richt zich op gezamenlijke doelen, plichten en rechten van beide partijen en biedt een flexibele invulling per jaar via een jaaractieplan, zodat het jeugdhuis kan inspelen op de behoeften van de jongeren in Stekene. Om de doelstellingen in zo'n jaaractieplan te bepalen, werken de bouwstenen voor open jeugdwerk als een leidraad en zijn die ook vastgelegd in de overeenkomst.

Succesfactoren in het professionaliseringstraject van De Cramme:

Evaluatie gebeurt minstens tweejaarlijks tijdens een gesprek aan de hand van de doelstellingen opgesteld in het jaaractieplan samen met de jeugddienst, de burgemeester en schepenen van jeugd. Op die manier heeft niet enkel de jeugddienst, maar ook het beleid inzicht in de inhoudelijke werking.

De convenant voorziet werkingsmiddelen en een loonsubsidie voor het jeugdhuis. Via deze loonsubsidie werd in 2023 de eerste beroepskracht aangeworven. Het jeugdhuis en de jeugdwerker richten zich nu op het uitbouwen van een sterke basis en goed werkgeverskader. In 2027 is er een nieuwe indienronde voor bovenlokale subsidies vanuit Vlaanderen. Dan wil De Cramme volop gaan voor verbreding van hun opdracht.

- 1 Een gemeenschappelijk doel.** Lokale overheden maken plannen en beleid voor meerdere jaren. Belangrijke acties van het jeugdhuis waren de uitwerking van een sterke missie en visie en zoeken naar overlappende doelen met het lokale beleid. Zo toont het jeugdhuis zich als een waardevolle partner naar de gemeente toe.
- 2 Communicatie.** Het jeugdhuis en de gemeente hielden regelmatig overleg om informatie te delen en de opvolging van acties te verzekeren. Een belangrijk punt bij communicatie is de transparantie over de werking van het jeugdhuis.
- 3 Stap voor stap.** Het verhaal van De Cramme laat zien dat het prima is om rustig op te bouwen. Ze begonnen met een kleine verhoging van werkingsmiddelen voor het jeugdhuis en verwachtingen vanuit de gemeente. Dit leidde na verloop van tijd tot meer afstemming en versterking van het vertrouwen tussen de verschillende partijen. Werken met personeel is een grote stap voor een organisatie, dus het is belangrijk dat ze de tijd en ruimte krijgen om hierin te groeien.
- 4 De keuze voor een convenant.** In een convenant tussen de gemeente en het jeugdhuis staan duidelijke doelen, de rechten en plichten van elke partij, en de opvolging van de uitvoering. Voor het jeugdhuis biedt dit financiële en inhoudelijke zekerheid, en een duidelijk kader om binnen te werken. De jaaractieplannen bieden flexibiliteit en zorgen voor afstemming, waardoor het niet slechts om een blanco cheque gaat zonder duidelijke verwachtingen. Voor de gemeente betekent het structurele samenwerking aan doelstellingen die de lokale overheid soms moeilijk alleen kan behalen. Bovendien zorgt het voor transparantie en verantwoording over de besteding van de financiële middelen die de gemeente beschikbaar stelt.
- 5 Spilfiguren.** Personen die zowel de werking van de gemeente als het jeugdhuis kenden, waren belangrijke spilfiguren om de dialoog op te starten; de jeugdambtenaar, een oud-bestuurder die voor de lokale overheid werkte, een huidige bestuurder met politiek engagement in de gemeente.
- 6 Een bijna-collega.** Het jeugdhuis bevindt zich naast de sporthal en de kantoren van zowel de sportdienst als de jeugddienst zijn in het gebouw. Na de aanwerving kreeg de nieuwe beroepskracht een bureau in hun kantoor. Zo heeft hij toch collega's, warme koffie en een goede band met de jeugddienst: een win-win.

Nieuw meerjarenplan = nieuwe kansen

Na de gemeenteraadsverkiezingen schrijft de gemeente of stad een nieuw meerjarenplan voor 2026-31. Dit is hét moment om een (nieuwe) convenant te onderhandelen met het lokale bestuur, zodat budgetten verankerd kunnen worden. Formaat kan je hierbij ondersteunen. Neem contact met ons op.

Meer mentale ruimte door open jeugdwerk

Gun jongeren een plek om gewoon te zijn

Open jeugdwerkinitiatieven zijn belangrijke plekken voor informele ontmoetingen en initiatieven. Betrokkenheid bij open jeugdwerk verbetert het welzijn van jongeren, zelfs zonder als vrijwilliger actief te zijn. Dit positieve effect wordt nog **te weinig gezien en gewaardeerd**. Nochtans geven jongeren aan zich goed te voelen op die plekken.

Wat we vragen van lokale besturen:

- Het preventieve positieve effect van open jeugdwerk op het mentaal welbevinden van jongeren te benoemen en erkennen.
- Ook in moeilijke situaties rekening te houden met het belang ervan en initiatieven te helpen verbinden met ondersteunende diensten.

Heel wat jongeren worstelen vandaag met welzijnsproblemen. Ondanks groeiend bewustzijn blijven er uitdagingen, en vrijwilligers in het jeugdwerk zijn vaak niet opgeleid voor deze vragen. Er is een tekort aan toegankelijke, preventieve zorg.

Wat we vragen van lokale besturen:

- Breng jeugdwerkorganisaties en welzijnspartners samen. Zo leren ze van elkaar en kunnen ze elkaar sneller helpen als dat nodig is.
- Blijf succesvolle projecten voor mentaal welzijn, die na de coronacrisis subsidies kregen, ondersteunen met eigen budgetten.

Stam X is een tweede thuis voor veel jongeren. Zéker tijdens de coronapandemie merkten we het positieve effect op het mentaal welbevinden van onze bezoekers. Beleidsmakers zouden die preventieve waarde nog meer mogen erkennen en benoemen

Niels, vrijwilliger jeugdhuis Stam X

“Echt aanwezig zijn kan al veel voor een jongere betekenen”

Mentaal welzijn staat hoog op de prioriteitenlijst, maar het is niet voor iedereen gemakkelijk om over te praten. Als vrijwilliger of beroepskracht kom je ook jongeren tegen die het mentaal moeilijk hebben. Hoe ga je daar best mee om? En hoe kan jij op een laagdrempelige manier jongeren verder helpen? We vroegen het aan Indra De Knijf, de outreachend therapeut van Vagevuur in Lokeren.

Tekst: Valerie Vonck

Richt je niet alleen op problemen, maar ook op de sterktes en mogelijkheden van de jongere

Indra De Knijf,
outreachend therapeut
van Vagevuur (Lokeren)

Online hulp

Overzicht van zelfhulp-apps:
www.onlinehulp-apps.be/apps-overzicht

Alle hulporganisaties van het
Waasland op één website:
www.eerstestap.be

“Als vrijwilliger of jeugdwerker is 'echt aanwezig zijn' cruciaal wanneer je merkt dat een jongere het moeilijk heeft. Dit betekent actief luisteren, nieuwsgierig zijn, jezelf als gelijke opstellen, geen oordeel vellen, het tempo van de ander volgen en zo ruimte maken voor verbinding. Vanuit deze relatie kan je veel bespreken en de jongere ondersteunen. Wees geduldig en probeer niet meteen oplossingen aan te dragen, tenzij het een crisis-situatie betreft. Richt je niet alleen op problemen, maar ook op de sterktes en mogelijkheden van de jongere. Een gesprek starten met 'Ik merk dat je niet zo goed in je vel zit. Als je ergens over wil praten, luister ik graag,' kan al veel betekenen.”

“Wanneer je het probleem zo bespreekbaar kan maken, kan je polsen of er een expliciete hulpvraag is waarbij een doorverwijzing of extra ondersteuning nodig is. Vaak leggen jongeren een hele weg af om specifieke hulp te willen aanvragen. Aanwezig zijn kan al veel voor een jongere betekenen. Soms is doorverwijzen nodig, maar je gaat op muren van de hulpverlening botsen, zoals wachtlijsten. Sommige websites kunnen een praktische tool zijn om samen met de jongere te bekijken en te verkennen welke hulpverlening er beschikbaar is. Er zijn ook heel wat zelfhulp-apps, waarmee je zelf al aan de slag kan.”

Safe space

“Als er tussen jongeren een hevige discussie ontstaat, is het belangrijk om een safe space te creëren

waarin meningen mogen verschillen en er ruimte is voor dialoog. Stel de jongeren nieuwsgierige vragen over hun uitspraken, breng je eigen mening in met respect voor die van anderen en wees je bewust van je eigen referentiekader. Polarisatie hoeft niet negatief te zijn; de maatschappij kan er ook door groeien, zolang het niet toxisch wordt en er verbinding mogelijk blijft.”

Vagevuur

Vagevuur vergroot de groeikansen van jongeren, met extra aandacht voor jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie. Met ontmoeting als sleutel werkt de vzw aan het scheppen van een thuisgevoel binnen een duurzame, solidaire en rechtvaardige samenleving door het organiseren van open jeugdwerk.

Vagevuur heeft onder andere een artistieke werking (zeefdrukatelier, muziekstudiewerking), jeugdhuis- en vrijwilligerswerking, outreachende werking (straathoekwerk en outreachende therapie), sportief onderdeel (verdedigingssport) en is erkend als **OverKop-huis**. Vagevuur werkt vanuit de relatie met jongeren en hecht veel belang aan deze grondhouding.

OverKop en open jeugdwerk

Sinds 2018 vind je in elke Vlaamse provincie een OverKop-huis waar je als jongere laagdrempelig en gemakkelijk therapeutische hulp kan krijgen. Met de gestegen aandacht voor het mentaal welzijn van jongeren groeide het aantal naar meer dan 30 en volgend jaar komen er nog eens zoveel bij. Door die grote spreiding over heel Vlaanderen dringt zich de vraag op: hoe verhouden open jeugdwerkinitiatieven en OverKop zich tot elkaar?

Tekst: Toon Vanotterdijk

Het is belangrijk dat er **voldoende vlot beschikbare hulp voor jongeren** is. Daar zijn we het alvast over eens.

Jongeren vinden ook niet altijd even gemakkelijk de weg naar de hulp die beschikbaar is. Daarom werden in elke provincie OverKop-huizen ingericht, ondersteund door de Vlaamse overheid. **Een OverKop-huis zet actief stappen om thema's bespreekbaar te maken binnen de groep en om hulpverlening binnen de werking uit te bouwen.** Het idee is dat de professionele medewerkers actief deelnemen aan de activiteiten en instuif. Zo zijn ze gemakkelijk aanspreekbaar als je ergens mee zit en krijg je snel hulp. Medewerkers zijn hier zelf voor opgeleid maar kunnen ook samen met jou zoeken naar andere hulp die beter tegemoetkomt aan

je vraag. Een OverKop-huis is er dus om elkaar te ontmoeten, maar vooral ook om terecht te kunnen wanneer je hulp zoekt bij kleine of grote zorgen.

Open jeugdwerkinitiatieven kunnen ook inzetten op thema's bespreekbaar maken en hulp bieden, maar kunnen er evengoed voor kiezen om dat niet te doen. **Een open jeugdwerking is in de eerste plaats een plek waar je gewoon mag zijn.** Zelfs door gewoon deel te nemen, heeft open jeugdwerk al een belangrijke positieve invloed op je welbevinden. Zowel vrijwilligers als professionele jeugdwerkers zijn er in de eerste plaats om te zorgen voor een plek waar dat kan, en waar je initiatief kan nemen. Het is niet hun centrale opdracht om hulpverlening te voorzien.

Alle OverKop-huizen in Vlaanderen en Brussel

Laten we elkaar helpen

Er blijft een tekort aan toegankelijke, laagdrempelige en preventieve zorg voor jongeren. De wachtlijnen voor psychologische hulpverlening blijven bestaan. Vanuit onze leden krijgen we ook **signalen** dat bestuurders en beroepskrachten vragen krijgen waar ze zelf geen antwoord op hebben. Als je dan in je netwerk bij een OverKop-medewerker terecht kan, ben je misschien sneller geholpen.

Antwoorden op vragen en verzekeren dat jongeren snel, laagdrempelig en toegankelijk hulp kunnen krijgen wanneer ze die nodig hebben, is een opdracht voor elke OverKop-medewerker. Het is de bedoeling dat ze een breed netwerk uitbouwen in hun omgeving. Het lokale jeugdwerk is **dé partner bij uitstek** om mee samen te werken.

Als je dus met vragen zit, en je vindt er zelf geen antwoord op, dan kan je zelf op zoek gaan naar het OverKop-huis in jouw regio en het samen aanpakken. De contactgegevens vind je gemakkelijk terug via www.overkop.be/huizen.

Een paar goede voorbeelden

- 1 Jeugdhuis Jakkedoe** in Desselgem vroeg aan de collega's van OverKop om samen met hen een sessie te organiseren rond examenstress voor hun bezoekers. Met positieve evaluaties!
- 2 JOC Ieper** organiseerde een sessie voor het bestuur rond de centrale vraag "Wat moet je doen als een vrijwilliger zich slecht voelt?".
- 3 Club 9** in Beringen organiseert graffiti-initiaties en pitchcafés samen met OverKop en zoekt zo naar een crossover met eigen projecten rond artistieke expressie en ondernemingszin. Op die manier komen de bezoekers van het jeugdhuis ook in contact met de medewerkers van OverKop.
- 4 Jeugdhuis Krak** in Avelgem organiseert samen met OverKop namiddagen in het jeugdhuis. Zo is er een win-win waarbij bezoekers van beide werkingen elkaar ontmoeten in het jeugdhuis.
- 5 PONT-ON** is een project van OverKop Gent dat vorming en coaching aanbiedt aan eerstelijns jeugdwerkers. Zo leren ze hoe om te gaan met moeilijke vragen van bezoekers en deelnemers.

De Ressorst als tweede thuis

Helaas worstelen veel jongeren vandaag met welzijnsproblemen. Hoewel het bewustzijn rond mentaal welzijn groeit, zijn er nog steeds uitdagingen.

Jeugdhuizen en andere open jeugdwerkinitiatieven zijn plekken waar jongeren informeel samenkomen, elkaar ontmoeten én waar ze initiatief kunnen nemen.

Betrokkenheid bij open jeugdwerk heeft een positief effect op het mentaal welbevinden van jongeren. We gingen erover in gesprek met Yentl Van Acker, al meer dan een decennium vrijwilliger bij jeugdhuis De Ressorst (Geraardsbergen).

Tekst: Nick Beerens
Foto's: Yentl Van Acker

Ik durfde als voorzitter mijn minder sterke kanten te laten zien. Daardoor voelden anderen ook de ruimte om dat te doen

Yentl Van Acker,
vrijwilliger in jeugdhuis
De Ressorst in Geraardsbergen

Hey Yentl! Wat heb je als vrijwilliger bij De Ressorst gedaan?

“Ik ben al elf jaar vrijwilliger bij De Ressorst. Eerst als medewerker, wat in De Ressorst de start is van vrijwilliger zijn. Je werkt af en toe een shift en kan meedoen in werkgroepen. Later zat ik in het bestuur als PR-verantwoordelijke, penningmeester, voorzitter en secretaris. Na het bestuur ben ik weer medewerker geworden. Ik wilde niet stoppen, want het is hier te leuk! Het is weer iets nieuws om vanuit deze positie te zien hoe mensen ervaring opdoen en om mee te helpen hun kansen te geven.”

Wat maakt De Ressorst speciaal voor jou?

“Toen ik net in het jeugdhuis begon, zou ik gezegd hebben dat er ontzettend veel mogelijkheden zijn om je te ontwikkelen. Nu, na zoveel jaren, kijk ik terug met warmte. Ik heb hier veel geleerd, en zelfvertrouwen gekregen. In De Ressorst worden zaadjes geplant; ik kreeg bijvoorbeeld het vertrouwen om voorzitter te worden, iets wat ik nooit zelf had bedacht. Het jeugdhuis heeft mijn ambitie geprikkeld, en daar ben ik eeuwig dankbaar voor.”

Waarom is het belangrijk dat jongeren een plek hebben om elkaar te ontmoeten?

“Je leert jezelf kennen in een omgeving waar je jezelf kan zijn. In een jeugdhuis ontmoet je mensen die een verschil kunnen maken in je leven. Het samenkomen van verschillende achtergronden en meningen in een veilige omgeving zorgt ervoor dat je vooroordelen loslaat en je wereld opengaat.

Het is een plek waar verschillende werelden samenkomen. In mijn ogen kan dat soms wel nog beter. Jeugdhuizen zouden nog inclusiever kunnen zijn om nog meer mensen te verbinden.”

Heeft open jeugdwerk een positieve invloed op het mentaal welzijn van jongeren?

“Absoluut! Hoewel jongeren soms ook druk kunnen ervaren in een jeugdhuis, is het feit dat je geaccepteerd wordt zoals je bent cruciaal voor je mentale gezondheid. Veel mensen zien het jeugdhuis als een tweede thuis. Je leert hier samen praten over hoe het gaat. Ik durfde als voorzitter zelf mijn minder sterke kanten te laten zien, zelf veel te delen. Daardoor voelden anderen ook de ruimte om dat te doen. Het is veel waard om ruimte te bieden voor openheid en (zelf)reflectie. Eén van de mooiste complimenten die ik ooit kreeg was dat ik een heel ‘mense-lijke’ voorzitter was.”

Vind je dat de invloed van open jeugdwerk voldoende wordt gewaardeerd door beleidsmakers?

“Jammer genoeg niet. Tijdens een studiereis met Formaat naar Montenegro heb ik onderzocht hoe zwaar de impact van open jeugdwerk wordt onderschat. Als beleidsmakers de waarde zouden inzien, zouden ze meer inhoudelijke, financiële en infrastructurele steun geven. Soms heb je het geluk dat één van de beleidsmakers ooit in een jeugdvereniging heeft gezeten. Maar dan nog zitten ze zelf in een rigide structuur waar ze als individu vaak weinig aan kunnen veranderen.”

Zorg ervoor dat de druk voor medewerkers niet te hoog wordt. Plezier blijft de belangrijkste reden om naar een jeugdhuis te komen en er actief te zijn

Yentl Van Acker,
vrijwilliger in jeugdhuis
De Ressort in Geraardsbergen

“We willen daarom graag een podcast maken met mensen die dankzij hun ervaringen in het jeugdhuis zijn gegroeid als persoon om de impact van open jeugdwerk te laten zien.”

Gaat het in De Ressort soms letterlijk over ‘mentaal welzijn’?

“Ik vind dat open jeugdwerkinitiatieven moeten bewaken dat de druk niet te hoog wordt. Plezier blijft de belangrijkste reden om naar een jeugdhuis te komen en er actief te zijn.”

“We hameren er hier wel op dat als het minder goed gaat, je dat kan aanklaarten bij de rest. Het is oké als je er even door zit, dan wordt dat

uitgesproken en worden er dingen opgevangen. We maakten daarvoor zelfs de **Libero-functie**: die personen springen bij waar nodig. Zij zijn ook de pretbewakers.”

“De laatste twee jaar werken we ook met **vertrouwenspersonen**. Dat zijn bewust geen bestuurders. Het zijn mensen die goed in de groep liggen, die aanspreekbaar zijn en die dat fijn vinden om te doen.”

“We organiseren veel momenten waarop iedereen diens stem kan laten horen: open bestuursvergaderingen, medewerkersvergaderingen ... Daarnaast werken we met een systeem van meters en peters in het bestuur.”

Wat is volgens jou essentieel voor jongeren in een open jeugdwerkinitiatief?

“Ruimte laten om fouten te durven maken. Daar moet je de juiste context voor creëren. De grootste ‘fout’ die je kan maken, is iets niet geprobeerd hebben. Dat is soms een grens waar je jezelf over moet duwen. Maar je gaat jezelf achteraf dankbaar zijn. Je fouten accepteren en daaruit leren, draagt bij aan een positiever mentaal welzijn.”

Claim je ruimte

Een magazine vol inspiratie... En wat nu?

Er zijn vandaag meer dan 400 open jeugdwerkinitiatieven. Die initiatieven zijn er door organiserende jongeren en vertrekken vanuit de noden en wensen van jongeren in de buurt. Ze kunnen alleen maar groeien wanneer er geluisterd wordt naar de jongeren die zich ervoor engageren.

In dit magazine kwamen tal van inspirerende initiatieven aan bod. Van originele evenementen, over verrassende infrastructuur en interessante subsidies tot ruimte voor mentaal welzijn: ga met dit magazine in de hand in gesprek met je lokaal bestuur. Claim je ruimte!

We doen het samen

Open jeugdwerkinitiatieven zijn, naast veilige jongerenplekken, ook verbindingsplaatsen. Tussen verschillende groepen jongeren, maar ook tussen jongeren en hun buurt en de bredere samenleving. Het zijn geen eilanden, maar een essentieel onderdeel van de warme, zorgzame gemeenschappen die wij, als samenleving, jongeren willen bieden.

Aan alle jeugdhuizen en andere open jeugdwerkinitiatieven: open de gesprekken! Ga in dialoog met je jeugddienstmedewerker(s), knoop na de verkiezingen een gesprek aan met de nieuwe schepen van jeugd, nodig de nieuwe burgemeester uit in het jeugdhuis. Maak daarbij duidelijk wat jullie nodig hebben en wat jullie dromen zijn. Zij weten niet wat jij wil, als je het niet vertelt.

Meer en sterker open jeugdwerk? Het is ook aan jullie!

De komende weken en maanden zijn hét moment voor beleidsmakers om naar jullie dromen te luisteren. In 2025 wordt er in elke stad en gemeente geschreven aan een meerjarenplan. Daarin staat de planning van het beleid en de financiën voor de komende zes jaren.

Wil je iets veranderd zien aan het (open) jeugdwerkbeleid? Heb je ambitieuze plannen met je infrastructuur? Is er nood aan een babbel over een ander subsidiereglement? Zorg er dan voor dat je betrokken wordt in de gesprekken over dat meerjarenplan en dat jullie nood erin beantwoord wordt. Grijp die kans!

Meer weten over onze
verkiezingsthema's voor meer
ruimte voor open jeugdwerk?

formaat.be/verkiezingen

www.formaat.be

